

**Mátészalka Város Gazdasági Programja
2015-2020**

I. ELŐZMÉNYEK, TEMATIKUS CÉLOK

1. Preambulum

A gazdasági program alapvető célja, hogy belátható időtávban a helyi közösség partnerségén, kooperációján és összefogásán alapulva olyan lehetőségeket tárjon fel, amelyek megvalósításával Mátészalka városa élhetőbbé válik. A települések versenyében és a térségi rivalizálásban megállja a helyét és főként ideális célponttá válik mind a befektetők, mind pedig az idelátogatók számára mindeközben pedig aktívan hozzájárul a térségközponti funkciói ellátásához.

A Gazdasági Programban elsőbbséget kapnak azok a lehetséges fejlesztési törekvések és tervezett programok, amelyek forrásteremtő partneri együttműködésben valósulnak meg.

Egy reális terv készítésének alapvető része a precíz diagnózis, helyzetértékelés és elemzés. Ez jelenti a település legfontosabb, alapvető mutatószámainak, paramétereinek (népesség, közszolgáltatások, infrastruktúra, stb.) leltárát, számbavételét. De a statikus számhalmazok önmagukban nem kielégítőek, hiszen a számadatok dinamikájában, a mutatószámok változásában, ezek elemzésében tapinthatók ki azok a trendek, amelyek alapján jól megfogalmazhatók a fejlesztési irányok, célkitűzések.

2. Törvényi háttér

A helyi önkormányzati választásokat követően – hat hónapon belül - a polgármesternek a képviselőtestület elé kell terjeszteni a négy évre szóló gazdasági programját. Olyannyira lényeges feladatnak tekintette ezt a törvényhozó, hogy három törvényben is – az önkormányzati, az államháztartási és a hatásköri törvényben is – kötelezést ír elő e témakörben.

Tartalmát illetően a 2011. évi CLXXXIX. sz. törvény a következőképpen fogalmaz:

„116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv – a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.”

Az önkormányzati tevékenységeknél, valamint az ezekkel kapcsolatos fejlesztési elképzeléseknél természetesen meghatározó „zsinórmérték” kell legyen az, hogy melyek az önkormányzat számára törvény által előírt „kötelező” és „nem kötelező”, azaz „önként vállalt” feladatok. Azonban látnunk kell, hogy hamarosan a teljes önkormányzati rendszer átalakul, átformálódik: olyan önkormányzatiságra van szükség, igény, ahol a város szolgáltatásokat nyújt.

Mátészalka Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a jövő iránti felelősség tudatában alapvető feladatának tartja a település fejlesztésének fontosságát.

Az elkészített ciklusprogram az elmúlt évek fejlesztési eredményeire építve, azokat a stratégiai célokat tartalmazza, amelyeket az Integrált Városfejlesztési Stratégia meghatároz. A program figyelembe veszi a településen élők igényeit, elvárásait, a megyei területfejlesztési program azon részét, amely a település környezetét érinti, a kistérségi társulás ugyanezen időszakára szóló elképzeléseit.

A tervezés lehetőséget teremt:

- A település jövőképeinek megfogalmazására;
- A tartós versenyképesség biztosítására;
- A közszolgálati feladatok ellátásának optimalizálására;
- Rövidtávú, ágazati cselekvési tervek elkészítésére, valamint az éves költségvetések megalapozott összeállítására.

A tervező munkát különösen aktuálissá teszi a 2014-2020-as programozási időszakban kínált lehetőségek igénybevételének szükségessége. Annak érdekében, hogy önkormányzatunk képes legyen a támogatások lehívására, át kell gondolnunk feladatainkat, fel kell mérni a lakosság, a helyi vállalkozók közszolgáltatásokkal kapcsolatos igényeit, elvárásait.

3. A település bemutatása

Mátészalka Magyarország észak-keleti szegletében, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északi részén helyezkedik el. A város fekvése miatt az Észak Alföldi Régióhoz tartozik. A város vasúton és közúton is jól megközelíthető. Mátészalka a régió központjából, Debrecenből a 471-es számú úton, míg a megyeszékhelyről, nyíregyházáról a 41-es számú főközlekedési útról a Rohod – Vajai elágazásnál letérve a 491-es úton érhető el.

3.1. A város története

Mátészalka története a történelem előtti időkre nyúlik vissza, többek között a neolitikus korszakból származó leleteket is találtak a város területén. Az első írásos feljegyzés az 1231-es évből származik.

A XIX. századtól a trianoni békeszerződésig terjedő időszak a polgári városiasodás korszaka.

1835-től az első kataszteri felméréstől a településfejlesztés már a tervszerűen irányított városépítés képét mutatja. 1864-ben korszerű mezőgazdasági gyártelep épült. 1887-től kiépültek a vasútvonalak, bankokat, patikákat nyitottak. 1890-ben megjelent az első napilap. A Piac utca (ma Kossuth utca) zártorú beépítése, az egyre gyarapodó üzletek virágzó forgalma is ezt a fejlődést tükrözi.

1902-ben a településen iparos kör alakult. 1906-ban megnyitották az állami polgári fiúiskolát, sok középület, több szintes magán - és bérlakás épült. A két világháború közötti negyedszázad a városi rangját veszített, ugyan akkor megyeszékhelyé vált nagyköztség látványos fejlődésének időszaka. Mátészalka a trianoni békeszerződés után előbb Szatmár, majd 1923-tól Szatmár, Ugocsa és Bereg k.e.e. vármegye székhelye volt. Új városközpont alakult, területén nagyarányú építkezés folyt. Ekkor épült a vármegyeháza, a kórház, az iparosok székháza, a téli gazdasági iskola, a hősök iskolája, a sportpálya is.

1940-ben, amikor Szatmárnak a Romániához csatolt része Magyarországhoz került, Mátészalka helyett Szatmárnémeti lett a megyeszékhely. 1944 végére a lakosság a háborús veszteség, a zsidóság nagy részének deportálása és meggyilkolása, az elvándorlás miatt 9000 főre csökkent. 1944. október 28-án hajnalban érték el Mátészalkát a szovjet és román csapatok. 1945 és 1950 között Mátészalka az egyesített Szatmár-Bereg megye székhelye volt, és e szerep körében ismét a térség központjává vált. Lakossága a ki - és betelepülőkkel jelentősen megnőtt.

Ipara néhány jelentéktelen és korszerűtlen kisüzemen kívül alig volt, mezőgazdasága is csak az első bizonytalan lépéseket tette meg a nagyüzemi gazdálkodás felé. A település szerkezete a második világháború előtti Mátészalka arculatához képest szinte alig változott.

Az 1950-es megyerendezés során Szabolcs-Szatmár megye létrehozásával megszűnt megyeszékhelyi szerepe.

Az 1960-as évekre a település gyarapodása erősebb üteművé vált. A tervszerű ipartelepítés, lakás- és közműépítés jellemezte ezt az időszakot.

1969. augusztus 1-jén a nagyarányú fejlődés eredményeként Mátészalkát várossá nyilvánították. Az 1970-es évek tervszerű településhálózat-fejlesztési politikája az új várost középfokú központnak jelölte ki, lényegében a korábbi Szatmár-Bereg megye központjának szánta ismét. Mátészalka további fejlődéssel bizonyította saját felkészültségét, képességét a tényleges várossá válásra.

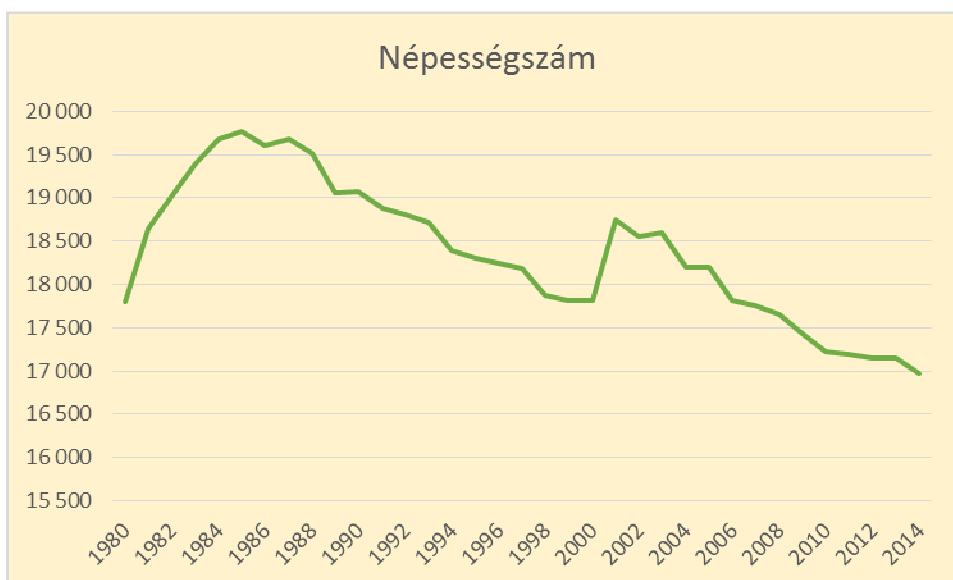
Az 1970-es éveket az iparosítás és közművesítés, a lakásépítés, kereskedelem és szolgáltatás fejlesztése egyaránt jellemezte. Megváltozott a város szerkezete is: új városközpont épült, elkészült a 49-es főút belterületi átkelési szakasza, kialakították az északi és nyugati ipartelepeket, új lakótelepek épültek.

1981. szeptember 24-én a Magyar Urbanisztikai Társaság Mátészalka dinamikus és eredményes városfejlesztési tevékenységének elismeréseképpen a városnak Hild János-díjat adományozott.

4. Mátészalka demográfiai jellemzői

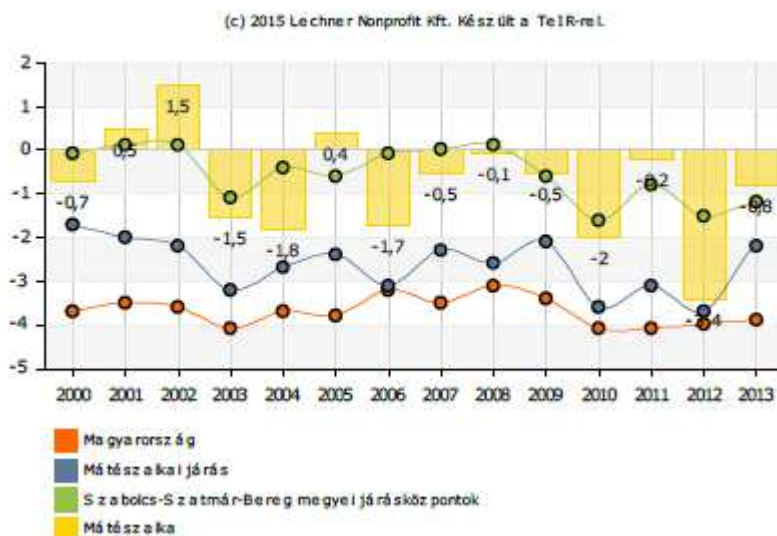
4.1. Népeség

Mátészalka lakossága 2014-ben 16.978 fő volt. A város népességszámának alakulását szemlélteti a következő ábra, melyből megállapítható, hogy a város lakossága az elmúlt 30 évben csökkenő tendenciát mutatott. A 2000. évtől kezdődően a trend valamelyest megfordult, szerény növekedés volt tapasztalható 2003-ig, de azt követően folyamatos fogyás észlelhető:

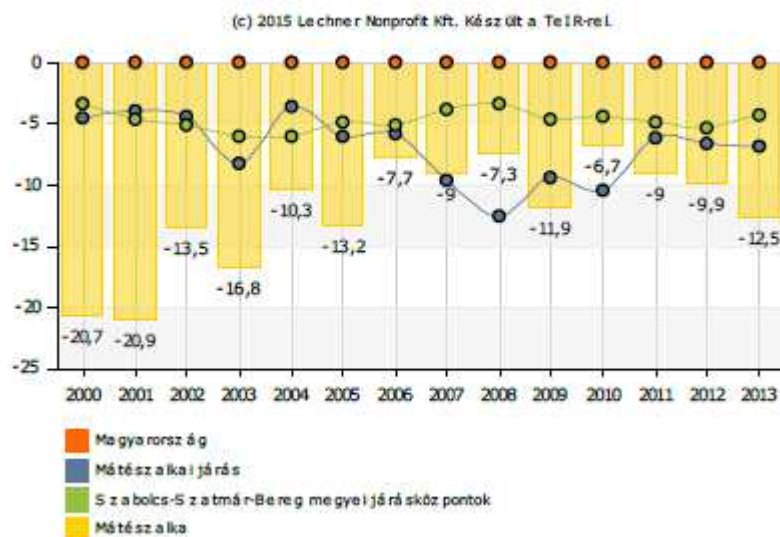
Ezt a tendenciát támasztja alá a természetes szaporodás-fogyás alakulását vizsgáló ábra, amelyből látható, hogy a 2002. és 2005. évi pozitív elmozduláson kívül minden évben természetes fogyás jelentkezik. Ezen belül is kiemelkedő a 2012. év, amikor az ezer főre jutó halálozások száma jelentősen meghaladta a születések számát.

Természetes szaporodás, fogyás

A népesség csökkenésének másik jelentős oka a természetes fogyáson felül a negatív vándorlási egyenleg. Ez 2006 és 2010. között mérséklődött, azonban ez követően ismét negatív értékben növekedő tendenciát mutat. Természetesen ebben a mutatóban benne van az, hogy az elvándorolt lakosok egy része a környékbeli falvakba települ, ugyanakkor ténylegesen Mátészalkán dolgozik, de ettől függetlenül a magas érték miatt problémát jelent, hogy mindemellett is jelentős azoknak a száma, akik véglegesen elhagyják a térséget.

Vándorlási egyenleg (állandó, ideiglenes együtt)

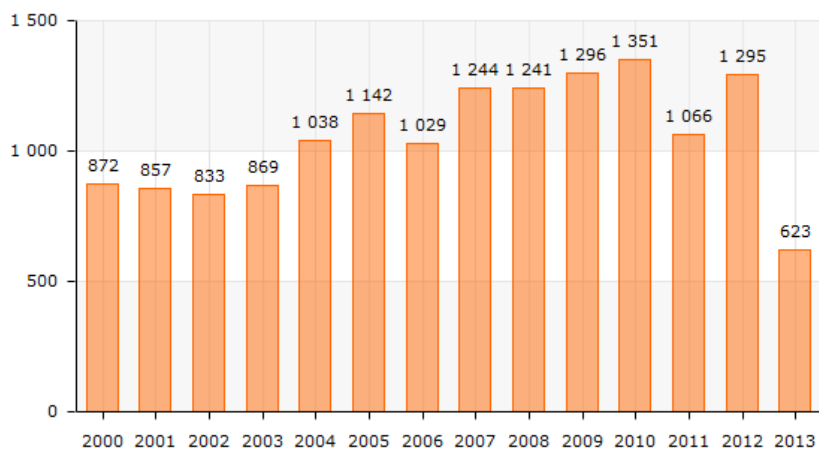
Szintén kedvezőtlen a fiatal, kvalifikáltabb nemzedék elvándorlása. A fiatal korosztály elvándorlása az előregedési folyamatot táplálja. A megyei, járási, országos adatokhoz képest Mátészalka népességének csökkenése volt a legnagyobb. A járás népességéhez képest a város korösszetétele még kedvező, azonban a megyei adatokéhoz képest már kissé kedvezőtlenebb.

4. 2. Gazdasági aktivitás, munkanélküliség és ingázás

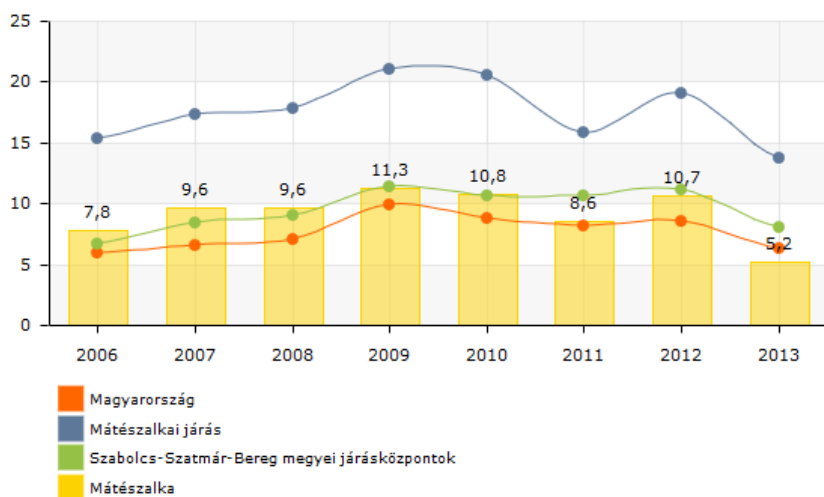
A nyilvántartott álláskeresők számát tekintve azt láthatjuk, hogy 2010-ig folyamatosan növekszik a számuk, majd a 2012-es kilengéstől eltekintve rohamosan csökken a városban a nyilvántartott álláskeresők száma, ami a többi hatást figyelembe véve, összességében annak köszönhető, hogy Mátészalka gazdasága elkezdett kilábalni a válság közvetlen gazdasági mélypontjáról, így több cég is létszámfejlesztést hajtott végre a közelmúltban.

Ugyanezt a tendenciát vizsgálva a munkaképes korú lakosság arányában azt láthatjuk, hogy a város 2006-tól szinte folyamatosan az országos átlagértékeken felül teljesített, míg 2013-ban már alatta, azaz az országos viszonylathoz képest is fejlődöttünk. Emellett kiemelkedően alacsony az álláskeresők aránya a járás többi településéhez képest is, amely azt mutatja, hogy Mátészalka munkaerőpiaca meghatározó jelentőségű a térségben is.

Nyilvántartott álláskeresők

Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség arányában (%)

A fenti ábrából látszik, hogy Mátészalka a járást vizsgálva mindig is jobb mutatókkal rendelkezett munkaügyi szempontból, mint a környező települések átlaga. Ez természetes is, hiszen Mátészalka a térség természetes gazdasági központja, így a legnagyobb munkaerő felszívó

képességgel rendelkező város. Ezt követően viszont, ha azt nézzük, hogy megyei és országos viszonylatban szinte mindig elmaradt az átlagoktól, ám 2011-ben és 2013-ban már jóval kevesebb álláskeresővel rendelkezik, mint a megyei, illetve az országos átlag, az azt jelzi, hogy Mátészalka dinamikus fejlődésnek indult, lendületet kapott. Ezt a képet árnyalják a közmunka programok, mivel a nagy számú foglalkoztatás torzíthatja ezt a mutatót, de mivel ezek a programok országosan ugyanazon időszakokat fednek le, illetve nem akkora az arány, mint a tényleges különbség az átlagok között, ezzel együtt is tarthatjuk azt a megállapítást, hogy Mátészalka kedvező helyzetben van. Egyéb tényezőként még azok számát említhetjük meg, akik kiestek a nyilvántartási rendszerből, azaz nem jogosultak ellátásra, viszont nem is szerepelnek az előbb bemutatott két statisztikai adatban. Ezzel kapcsolatban azonban nem rendelkezünk információval.

4. 3. Iskolázottság

Az előző pontban bemutatottakkal összhangban a statisztikai adatok alapján szintén azt látjuk, hogy Mátészalkán jóval alacsonyabb a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, magasabb az érettségizett és a felsőfokú végzettségűek aránya, mint a megyében és országosan is. Az itt élő munkaképes korú lakosság tehát összességében jobb paraméterekkel rendelkezik végzettség tekintetében, mint az országos átlag.

Mutató megnevezése	Mátészalka összesen
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	10,2
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	21,5

5. Mátészalka hosszú távú jövő képe

Átfogó cél:

Mátészalka. mint dinamikus térségközpont, egy fejlődő térség kereskedelmi, agrár- és gazdasági központjává válik, modern közszolgáltatásokat biztosít, valamint esztétikus, élhető városképpel rendelkezik.

Ez magába foglalja a következő eredményeket:

- A város egy kereskedelmi-, agrár-, és gazdasági központtá válik, melyhez rendelkezik a megfelelő közlekedés-földrajzi alapfeltételekkel.
- A városban jelen lévő optomechatronikai profillal rendelkező vállalatokra, a helyi gyakorlatra és a szakképzett munkaerőre alapozva szakterületében központtá fejlődik, amely kedvez az innovációs folyamatoknak.

- A város a kedvező földrajzi fekvését támogatva népszerű egészségturisztikai desztinációvá válik.
- Esztétikus városközpont jelenléte, élhető belváros.

A fenti célkitűzéseket a város közép - hosszú távon, hozzávetőlegesen 10-15 év alatt tervezi elérni.

A megvalósítás projektekre bontása érdekében ezen átfogó célkitűzés tematikus célokra lett lebontva.

5. 1. Tematikus célok:

Mátészalka városa az alábbi célokat emelte ki a következő 10 éves időtávra. Ezek mind egyike a már fent említett átfogó célt szolgálja, valamint további alcélokra, és az egyes városrészek esetében projektekre, illetve projekt-csoportokra bonthatók.

5. 1. 1. Gazdaságélénkítés, turizmusfejlesztés

Célja a foglalkoztatottsági helyzet mérséklése, javítása. Elsődlegesen azonban a beruházás élénkítés tekinthető kiemelt fontosságúnak. Mátészalkán lehetőség mutatkozik a város kereskedelmi – gazdasági szerepének erősítésére, hiszen ezt földrajzi fekvése és jelenleg is központi szerepe is lehetővé teszi. Ugyan így lehetőség mutatkozik egy optomechatronikai központ létrehozására is, melynek legfőbb támaszai a városba települt hasonló profillal rendelkező cégek. Ez a központ egyben az optikai innovációt segítő szolgáltatásokat

A meglévő gazdasági telephelyekre és kiépített infrastruktúrára alapozva mind az Ipari Parkban, mind azon kívül a rendelkezésre álló munkaerőt kihasználva további, a szélesebb spektrumon mozgó ipari-gazdasági területek beépítését, felhasználását kell kihasználni.

A közlekedésből és a térségi potenciálból adódó előnyökre építve a kereskedelem, a raktározás-tárolás, a logisztika megtelepedése a város érdeke és lehetősége. A kereskedelem raktározás-szállítmányozás a tovább javuló közlekedési adottságok és az elérhetőség fejlődése révén az új közlekedési hálózatok, illetve a csomópontok mellett lehetséges. E célhoz sorolható még a helyi turizmus fejlesztése, mely a meglévő fürdő modernizálásával közvetlenül a városban lehetséges, míg a falusi turizmus infrastrukturális támogatása szintén a városban oldható meg, miközben hatását a kistérségre is kifejti. Ez utóbbi kifejezetten alkalmas Mátészalka térségszervező erejének növelésére az Ipari, valamint a K + F fejlesztések mellett.

A célkitűzésen belüli prioritások:

- Gazdaságfejlesztési koncepció és vállalkozásélénkítő program kidolgozása a biotermelés, a beszállítói ipar fejlesztésének, a nagyobb hozzáadott értéket képviselő termék-előállításnak szem előtt tartásával.
- Beszállítói hálózatok kialakításának ösztönzése. Ezáltal a helyben települt ipar szorosabban kapcsolódni a tágabb térség gazdaságához.
- Az idegen forgalom fejlesztése, a kapcsolódó térségi együttműködés intézményesítése.

- Humán erőforrás - program kidolgozása a fiatal értelmiség helyben tartásának elsődleges céljával, valamint a meglévő foglalkoztatás-struktúra flexibilitásának növelése érdekében.
- Városi lakhatás feltételeinek javítása
- Új gazdasági területek előkészítése
- Kínálati telekpolitika kialakítása

5.1.2. Élhető, esztétikus városi környezet kialakítása

A cél elsősorban közterület rendezés, az utak állapotának javítása, közösségi terek, sétálóutcák kialakítása, valamint a forgalom szervezés újragondolása. Legalapvetőbb problémának az utóbbi tűnik, hiszen a várostestet átszelő nagy forgalmú utak közvetlenül a belvárosban éreztetik leginkább hátrányos hatásaikat, főként zaj és légszennyezés formájában, de az utak folyamatos leterheltsége következtében bekövetkező minőségromlás folyamatos elhárítása is jelentős terheket ró a városra. Az említett utak városon kívülre helyezése egyértelmű fontosságú. A városkép-rehabilitáció legfőbb célpontja a városközpont.

A tematikus cél prioritásai a következők:

- Településközpont felújítása
- Közterületek rendezése, utak burkolása, fásítás
- Hagyományteremtő rendezvények meghonosítása
- Csatornázás, szennyvíz és hulladék-elhelyezés megoldása, belvízelvezetés
- Közúti forgalomterhelés mérséklése (zaj és levegőszennyezés csökkentése)
- A főtér és díszterek rendezésével a gyalogos zóna növelése, a gyalogos felületek díszburkolattal való ellátása, a főtér városias kialakítása. Ide tartozik a megfelelő rendezvénytér kialakítása, mely egyúttal a turizmus fejlesztési célkitűzést is intenzíven támogatja.
- Zöldfelületek növelése
- Az épített környezet műszaki felújítása és korszerűsítése
- Épített környezet funkcionális gazdagítása
- Ellátási problémák, köztük a parkolási problémák megoldása

5.1.3. Fejlődő térség, dinamikus térségi központ

A cél elsősorban a város, mint térségi központ szerepének megerősítését tartalmazza. Így szükségszerű az önkormányzati funkciók újraszervezése, újragondolása és a közszolgáltatások modernizálása.

A célkitűzés prioritásai:

- Közszolgáltatások fejlesztése, korszerűsítése, infrastruktúrájuk megújítása
- Civil szerveződések, valamint kiemelten ifjúsági szervezetek számára segítség nyújtása.

5.1.4. Esélyteremtő város

Cél elsősorban a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek szegregációjának felszámolása, a városi szegregátumok megszüntetése, szociális gazdaság kialakítása.

A célkitűzés prioritásai:

- Szociális gazdaság lehetőségeinek figyelembe vétele
- Munkahelyteremtés, foglalkoztatás bővítése összhangban a gazdaságfejlesztő és vállalkozásélénkítő programmal, illetve annak szerves részeként való fejlesztés.
- Lehetőség biztosítása a roma kisebbség számára saját nyelvének és kultúrájának gyakorlására. Összefogás a Kisebbségi Önkormányzattal.
- Bérletelés felújítási-vásárlási program

II. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

1. Az önkormányzat gazdálkodása

A gazdálkodás alapja a mindenkori elfogadott éves költségvetés. Tervezése, elfogadása, végrehajtása során törekedni kell a hatékony és takarékos gazdálkodásra.

A beruházások, fejlesztések során kötelezően törekedni kell pályázati források bevonására.

Az önkormányzat intézményrendszerét, gazdasági társaságait folyamatosan vizsgálni kell, a fenntarthatóság érdekében a szükséges és elengedhetetlen változtatásokat végre kell hajtani.

A költségvetések lehetőséginek megfelelően, át kell gondolni a kötelező és önként vállalt intézményi feladatokat. A működőképességet és a kötelezően ellátandó feladatok végrehajtását semmilyen más tevékenység nem veszélyeztetheti.

El kell készíteni az önkormányzat vagyongazdálkodási koncepcióját. Folyamatos vagyonkarbantartást és számbavételt kell biztosítani.

Fontos célkitűzés, hogy valamennyi területen gazdaságosan, hatékonyan és eredményesen tevékenykedjünk.

2. Költségvetés elemzés

2.1. A 2009-2013 időszak főbb költségvetési adatai (e Ft)

Megnevezés	2009	2010	2011	2012	2013
Működési Kiadás	7 195 463	7 859 434	6 850 541	4 731 835	2 711 847
Működési Bevétel	6 993 021	7 498 223	6 728 668	4 895 505	3 038 830
Működési célú hitelfelvételből tárgyév	232 482	366 211	171 404	61 730	480 150
Központi források (eredeti előirányzat)	3 084 029	2 768 052	2 708 214	2 734 056	1 136 633
Csökkenés az előző időszakhoz képest	46 716	315 977	59 838	-25 842	1 597 423

Az elemzett években a költségvetési bevételek és kiadások alakulása hullámzó – de egy-egy kiugrástól eltekintve – összességében csökkenő tendenciát mutat. A kiadások minden költségvetésben meghaladták a bevételek szintjét 2011-ig, a hiányt likvid hitel pótolta (működési célú hitel tárgyév), majd 2012-13-ban már a bevételek haladták meg a kiadási oldalt.

A jelzett időszak adatai azt mutatják, hogy a települést megillető központi előirányzat változó ütemben erőteljesen csökkent, ami a feladatát szervezést is érintette.

A feladatellátásban részt vevő intézmények száma jelentősen nem változott, de az időszak alatt több szerkezeti változásra került sor.

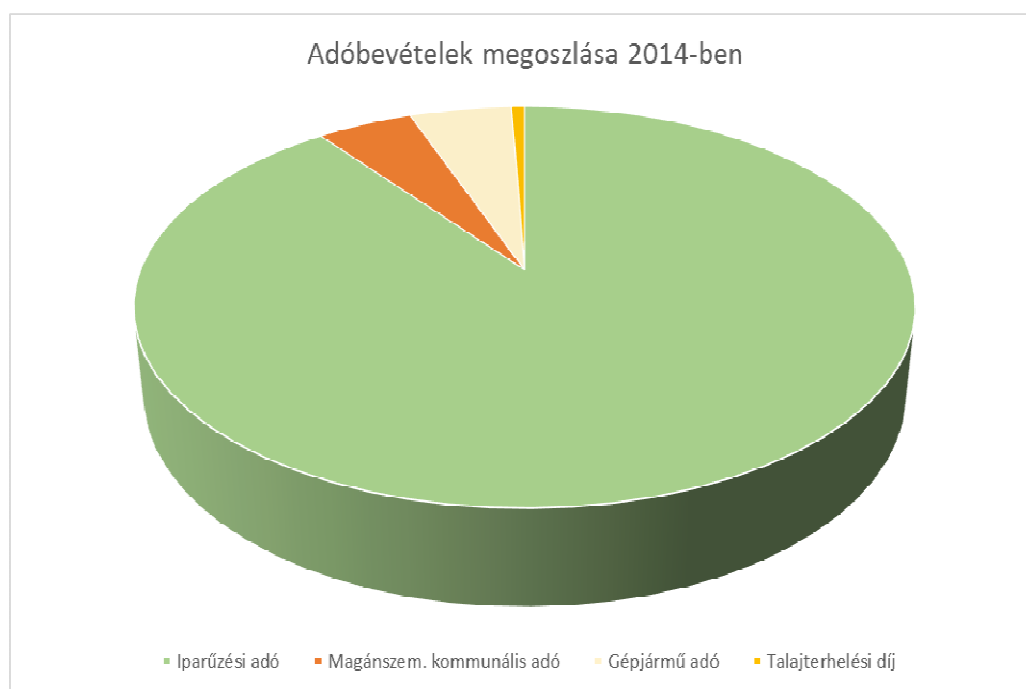
2.2 Adóbevételek alakulása 2009-2014 (e Ft)

A város működési bevételei közül az egyik meghatározó tétel a helyi adóbevétel. Nagyságrendje, megjelenésének üteme meghatározó gazdálkodásunkban, likviditásunk alakulásában.

Az éves költségvetésekben tervezett adóbevételek:

Megnevezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Helyi adó	698 000	710 000	703 500	829 992	859 241	962 942

A bevételi forrásban a jogszabályok által meghatározott és Mátészalkán alkalmazott adónemekből származó bevételek mértéke eltérő, arányuk függ a mindenkori jogi szabályozástól. A vizsgált időszakban két jelentős változást említhetünk meg: a vállalkozások kommunális adójának megszüntetése és a gépjárműadó önkormányzatoknál maradó arányának lecsökkentése.

Az adóbevételeket nézve látható, hogy a város számára a legmeghatározóbb az iparüzési adóbevétel alakulása. Mivel ez a legnagyobb tömegű, ezért ennek változására reagál az önkormányzat a legérzékenyebben. Ebből is látható, hogy az önkormányzat gazdaságfejlesztési intézkedésekkel tudja a leginkább növelni saját bevételeit.

Iparüzési adó:

Megnevezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Iparüzési adó	592 956	585 671	621 606	767 588	796 285	901 579

Az iparüzési adóbevételeket vizsgálva megállapíthatjuk, hogy Mátészalka dinamikusan fejlődik, vállalkozásai túljutottak a gazdasági válság okozta nehézségeken. Az adóbevétel mértéke nem változott, így majdnem teljes egészében tiszta növekedésről beszélhetünk 2011-től. Ezen belül is 2012. és 2014. évben is nagyobb volt az emelkedés, mint 100 millió Ft. Ezt a kiugrást vélhetően az ipari park multinacionális vállalkozásai okozzák, illetve a hazai nagyobb cégek, mivel a vállalkozások számának ugrásszerű növekedése nem figyelhető meg.

Kommunális adó:

Megnevezés	2009	2010	2011	2012		
Vállalkozók kommunális adó	11 467	12 478	167	76		
Megnevezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Magánszem. kommunális adó	29 309	28 285	45 060	45 484	46 723	47 592

A vállalkozók kommunális adója 2011-ben megszűnt, már csak a maradvány került feltüntetésre a 2012. évben (később megfizetett). Így ezt követően ilyen típusú adóbevétellel nem lehetett számolni. A magánszemélyek kommunális adója folyamatosan növekvő tendenciát mutat, bár ez nem olyan kiugró, mint a helyi iparüzési adóbevétel esetében. Itt inkább mérsékelt növekedésre inkább szinten maradásra lehet számítani.

Gépjármű adó:

Megnevezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gépjármű adó	118 438	134 977	135 042	125 298	49 315	50 832

Ezen adónem esetében, mivel ez átengedett adó, az állam korábban 50 %-ban, majd 40 %-ban határozta meg az átengedés mértékét. A táblázatból egyértelműen látszik, hogy ez majd 70 millió Ft bevételkiesést jelent Mátészalka számára mindamelllett, hogy a bevétel összege nagy mértékű növekedést nem mutat.

Talajterhelési díj:

Megnevezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Talajterhelési díj	2 495	2 835	5 903	6 098	7 103	6 532

Ez az egyik legkisebb helyi bevételünk, de talán érdemes megemlíteni, mint bevételi forrást, bár az összbevétel tekintetében nem meghatározó.

3. Közoktatás, közművelődés, sport

3.1 Közoktatás

3.1.1 Óvodai nevelés:

A **Négy Évszak Óvoda** jelenleg öt telephelyen, 24 óvodai csoportban végzi a 3-6 éves gyermekek nevelését. A 2014. októberi statisztikai adatok alapján a gyermekek száma 641 fő. A feladatot 50 fő óvodapedagógus, 24 fő dajka, valamint 10 fő ügyviteli, fizikai alkalmazott végzi.

Az óvodák telephelyei jól lefedik a várost. Az óvoda a 4 melegítőkonyhája segítségével oldja meg a gyermekek étkeztetését.

A tagóvodák Helyi Nevelési Programjai eltérnek egymástól, ezzel is elősegítve a gyermekek sokoldalú fejlődését.

Négy Évszak Óvoda székhelye az Alkotmány út 15. szám alatt található, mely bázisintézményi feladatokat is ellát. A 240 férőhelyes óvodában 8 csoportban látják el a feladatokat.

A székhely intézmény Helyi Nevelési Programjának prioritásai: a környezeti nevelés, a környezetvédelem és az egészséges életmódra nevelés

A Kertvárosi Tagóvoda a Móricz Zsigmond út 17. számon található. A 150 férőhelyes óvodában 5 csoportban látják el a feladatokat. A Helyi Nevelési Programjának prioritásai: a mozgásfejlesztés és egészséges életmódra nevelés.

A Napsugár Tagóvoda a Szatmár út 1. szám alatt található. A 60 férőhelyes óvodában 2 csoportban látják el a feladatokat. A Helyi Nevelési Programjának prioritása: a családi nevelés.

Az Eszterlánc Tagóvoda a Kalmár út 23. szám alatt található. A 120 férőhelyes óvodában 4 csoportban látják el a feladatokat. A Helyi Nevelési Programjának prioritása: a hagyományok őrzése, valamint a népi kultúra ápolása

A Kikelet Tagóvoda a Balassi út 39. szám alatt található. A 150 férőhelyes óvodában 5 csoportban látják el a feladatokat. A Helyi Nevelési Programjának prioritásai: az egészséges életmódra nevelés, a környezeti nevelés és a környezetvédelemre nevelés.

Az óvodás gyermekek számának alakulását tekintve a 2011/12-es év kiugrását követően folyamatosan a gyermekszám csökkenése látható, bár még mindig nem érte el a 2009/10-es év szintjét. Fontos, hogy a gyermekszámot igyekezzünk stabilan tartani a hatékony működtetés érdekében, illetve ha lecsökken, akkor meg kell vizsgálni, hogyan biztosítható a költségtakarékos üzemeltetés.

3.1.2 Általános és középfokú oktatás

Az oktatási intézmények fenntartása egy jogszabály átalakítás folytán nem képezi az önkormányzat feladatát, azonban az oktatás és annak színvonala meghatározó lehet a város fejlődésében, ezért szükségeszerű ismerni a város intézményeit, illetve adott esetben ajánlásokat tenni, közvetlen ráhatás hiányában. A jelenlegi struktúra (2014/15-ös tanév) a következő:

Intézmény neve	OM azonosító	tanulólétszám az intézményben			tanulólétszám az osztályszervezés módja szerint							
					normál (általános) tanterv			emelt szintű és/vagy két tanítási nyelvű oktatás			gyógypedagógiai tagozat	
		összes	HHH/H H	SNI	összes	HHH/H H	SNI	összes	HHH/H H	SNI	összes	HHH/H H
Képes Géza Általános Iskola	33392	481	82/102	22	361	81/100	21	120	1/2	1	0	0
Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium	33659	649	10/119	9				649	10/119	9	0	0
Mátészalkai Móríc Zsigmond Magyar- Angol Kéttannyelvű Általános Iskola	33393	354	50/58	6	243	45/49	6	111	5/9	0	0	0
Széchenyi István Katolikus és Német Nemzetiségi Általános Iskola	201480	561	34/41	6	196	14/25	4	365	20/16	2	0	0
Baross László Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium	202736	359	0	0	359	0	0	0	0	0	0	0

Intézmény neve	OM azonosító	tanulólétszám az intézményben			tanulólétszám az osztályszervezés módja szerint								
Mátészalkai Szakképző Iskola és Kollégium	200994	1576	553	12	1576	553	12						
Kálvin János Református Általános Isko	102924	398	68 fő HH ebből 2 HHH	2	398	68 fő HH ebből 2 fő HHH	2						
Nyírbátori Éltes Általános Iskola és Speciális Szakiskola,Móra Ferenc Tagintézménye	38585	81	46	81	2	1	2	0	0	0	81	17	
Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola	40079	1396	62	46									

Mivel jelenleg már nem fenntartója az önkormányzat ezen intézményeknek, így számunkra két dolog lehet cél:

- a szakmai munka megfelelő színvonalának, infrastrukturális ellátottságának biztosítása valamint hogy
- minél alacsonyabb fenntartási költség mellett tudjuk a megfelelő infrastrukturális háttérrel biztosítani az oktatás számára.

A második szempont tehát közvetlenül költségvetést érintő tétel, így ezt érdemes megnéznünk, hogyan alakult a szakmai feladatok KLIK részére történő átadását követően:

Az oktatási intézmények működtetésének költsége:

2013. 127.977 eFt

2014 119.618 eFt

A 2013-as évre magasabb üzemeltetési költség esetében valószínűleg a szállítói állományok kiegyenlítése okozott többletet, egyébként nagyjából hasonló nagyságrendű költség tervezhető. A közműüzemeltetés szempontjából a kapacitásvizsgálatok megtörténtek, tehát a minimális beruházású, szervezést igénylő költségcsökkentési mechanizmusokat bevezette az üzemeltető. A költségek viszont tovább csökkenthetőek lennének energiahatékonysági beruházások révén.

3.2 Közművelődés:

Mátészalkai Kulturális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

A Cg.15-09-080953 cégjegyzékszámú, 9 fő alkalmazottat foglalkoztató Mátészalkai Kulturális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot (HU-4700 Mátészalka, Kölcsey utca 2.) az önkormányzat 2013. június 27. napján elfogadott Alapító Okirattal, 100 %-os önkormányzati tulajdonú egyszemélyes nonprofit kft-ként hozta létre, a helyi közművelődési feladatok ellátására és a feladatellátás helyéül szolgáló ingatlan üzemeltetésére.

Az alapítás évében a helyi önkormányzat képviselő-testülete a kötelező önkormányzati közművelődési feladatok ellátásáról szóló 17/2000. (IX.25.) önkormányzati rendeletét is módosította, tekintettel a gazdasági társaság megalapítására, valamint a kötelező önkormányzati alapfeladatokban bekövetkezett intézményi változásokra, az intézményi átalakításokra.

Az önkormányzat a kötelező közművelődési feladatainak konkrét megvalósítási folyamatairól és kereteiről a gazdasági társasággal megkötött közművelődési megállapodás keretein belül gondoskodik. A feladatellátásnak az immár felújításra került, új funkciók lehetőségeivel ellátott Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház épülete ad otthont.

Képes Géza Városi Könyvtár

A Képes Géza Városi Könyvtár 1952-től áll az olvasók rendelkezésére a város egyik patinás épületében az un. "Csizmadia-palotában". Nevét a város szülöttéről, Képes Géza költőről, műfordítóról kapta.

A könyvtárhasználók a város lakóiból, valamint a kistérség, Mátészalka vonzáskörzetének lakóiból tevődik össze. A beiratkozottak száma kb. 3500 olvasó. A könyvtár állománya közelítően 100 000 kötet, valamint közel 100 féle folyóirat áll az olvasók rendelkezésére.

A könyvtárban felnőtt kölcsönző részleg, olvasóterem, folyóirat olvasó, zenei részleg, informatikai részleg áll az olvasni szerető lakosság részére, valamint a 16 000 kötetes állomány a gyermekek részére.

Szatmári Múzeum

Az 1975-ben alapított mátészalkai Szatmári Múzeum a régió összegyűjtött szellemi és tárgyi örökségének legrangosabb központja, mely 2013. január 1-től került át az önkormányzat fenntartásába.

A múzeumban található Közép-Európa legnagyobb szekér-, kocs- és hintógyűjteménye. A közel száz darabot számláló kiállítás gazdagon illusztrálja a népi teherhordás, a polgári és nemesi személyszállítás közlekedési eszközeit. Mindezeket a három részből álló, körpanorámás szekérszínekben tárják a látogatók elé. A gyűjtemény gazdagon mutatja be a magyar kocsik valamennyi alaptípusát és azok tájjellegű változatait.

Az állandó kiállításban kapott helyet a kovácsműhely, a kerékgyártó műhely, valamint a népi gazdálkodás és háztartás eszközkészlete is.

A főépületben szatmár-beregi fafaragásokat, szatmári lábbelikészítést, villamosítástörténetet, valamint a népi díszítőművészetet és lakásbelsőket bemutató állandó kiállítások találhatók.

A múzeum legjelentősebb képzőművészeti gyűjteménye az európai hírű festőművész, Gábor Marianne Érdemes Művész állandó kiállítása, Holló László Kossuth-díjas festőművész grafikái, valamint Kertész Klára kerámiái.

A múzeum adattárában őrzik Luby Margit néprajzkutató több mint húszezer oldalas néprajzi gyűjtését. Két időszakos kiállítóteremben, havonta megújuló képzőművészeti tárlatok, a télikertben tudományos és ismeretterjesztő előadások várják az érdeklődő látogatókat.

3.3 Sport

Újtelepi sportpálya

A kistérségi központ futballpályája rangjához méltóan méretét tekintve kiemelkedik a többi hasonló létesítmény közül. A megyei 1. osztályú csapatnak otthont adó sporttelep mind felszereltségében, mind a gyep minőségében az igényeknek teljesen megfelel, és kiegészül egy kb. 500 fős lelátóval, valamint egy kommentátorállással és egy öltözőépülettel. Utóbbi állapota a minimális igényeknek felel meg, az öltözők és a mellékhelyiségek is felújításra, berendezésük cseréjére szorul. A futballpályát salakos futópálya veszi körül, mely szintén felújításra szorul, atlétikai versenyekre jelen állapotában nem alkalmas, szabadidős sportolásra és edzésre azonban igen.

Műfüves pálya

A legmodernebb felszereltséggel, valamint pályavilágítással megépített szabadtéri létesítmény. A folyamatos használat miatt felújításra szorul.

Salakos kispálya

A műfüves pálya közvetlen szomszédságában álló salakos kispálya szintén jól felszerelt, bár a pályavilágítás itt nem valósult meg.

Salakos tenispálya (3 db)

A sportcsarnok mellett található nyitott tenispálya igényesen megépített és karbantartott létesítmény, mely edzésre és szabadidős tevékenységre egyaránt kiváló. Felszereltsége a céloknak megfelelő. Emellett a településen további két salakos tenispálya található, melyek elsősorban szabadidős sportolásra alkalmasak.

Bitumenes kézilabdapálya

A szintén a sportcsarnokhoz tartozó bitumenes pálya minőségi kialakításának köszönhetően kiválóan alkalmassá teszi azt sport célú használatra és iskolai rendezvényekre egyaránt.

További 6 db bitumenes kézilabdapálya

A településen található további bitumenes kézilabdapályák közül mindössze egy közelíti meg a sporttelepen található pálya színvonalát, noha a felfestések és a szükséges felszereltség egy kivétellel mindenütt megvan.

Városi sportcsarnok

A kistérségi központhoz méltó mátészalkai sportcsarnok többek közt a város NBII-es férfi és női csapatainak ad otthont, ennek megfelelően állapota és felszereltsége kifogástalan, a

minőségi versenyszerű és szabadidős sportoláshoz egyaránt megfelelő helyszín. Ezt alátámasztják a terem tágas méretei valamint az ötszáz főt befogadó lelátó és a megfelelő kiszolgáló helyiségek. Sajnos a tetőszerkezettel problémák vannak, időszerű lenne a létesítmény felújítása.

Városi termáluszoda

Az óránként kb. 160 fő befogadására képes termáluszoda megépítésével megoldást nyert a kistérség úszásoktatásának korábban fennállt problémája. Több település diákjai látogatják rendszeresen, szervezett, csoportos utaztatással. A létesítményt használják iskolai tanóra keretében, de tanórán kívül, tömegsportként és alkalmasszerűen is folyik úszásoktatás, valamint szabadidős tevékenységek.

4. Szociális és egészségügyi alapellátás

Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény 2. sz. mellékletének III. pont 2. alpontja tartalmazza a „települési önkormányzatok szociális feladatainak egyéb támogatása” előirányzatát, mely szerint az állam a központi költségvetésből, a 32 000 forint egy lakosra jutó adóerő-képesség alatti települési önkormányzatok egyes szociális jellegű feladataihoz járul hozzá. Mátészalka adóerő képessége 32.087 forint, így központi forrás nem áll rendelkezésre ezen feladataink ellátásához.

2015. március 1-jétől a foglalkoztatást helyettesítő támogatás és a rendszeres szociális segély jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe kerül át. Ez a hatáskör módosítás 716 mátészalkai családot érint.

A lakásfenntartási támogatásra, adósságkezelési szolgáltatásra, méltányossági közgyógyellátásra vonatkozó részeket a törvénymódosítás 2015. március 01. napjától hatályon kívül helyezte, ettől az időponttól e támogatási formák megszűnnek. A teljes megszűnését megelőzően a három ellátásnál eltérő az átmeneti szabályozás.

A lakásfenntartási támogatást a 2015. január 01-jén folyamatban lévő ügyekben, vagy a 2015. január és február hónapokban benyújtott kérelmek esetén 2015. február végéig lehet megállapítani, a 2014. évben megállapított támogatás 2015-ben a jogosultság végéig folyósításra kerül. Az adósságkezelési szolgáltatás és a méltányossági közgyógyellátás esetén 2015. február végéig benyújtott kérelmeket 2014. évi hatályos törvényi szabályozásnak megfelelően lehet megállapítani.

A megszűnő ellátások közül a lakásfenntartási támogatás 598 háztartást, adósságkezelési szolgáltatás 39 háztartást, a méltányossági közgyógyellátás 21 személyt érint.

A Magyar Államkincstártól 90 %-át lehet havonta visszaigényelni a még ez évben folyósított lakásfenntartási támogatásnak és adósságcsökkentési támogatásnak, míg a méltányossági közgyógyellátásnál az önkormányzatnak a közgyógyellátási igazolványra feltöltött összeg 30 %-át kell megfizetni. A fennmaradó 70 %-ot az OEP a közgyógyellátási igazolvány kiállításával egyidőben átvállalta.

A Szt. 2015. március 1-jétől hatályos módosítása szerint az önkormányzat települési támogatást biztosíthat különösen

- lakhatási támogatás (lakásfenntartási támogatás helyett)
 - 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére (méltányossági ápolási díj helyett)
 - gyógyszer-kiadások viseléséhez (méltányossági közgyógyellátás helyett)
 - lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére (adósságkezelési szolgáltatás helyett)
- formájában.

Az új elnevezésű, a már eddig is ismert, törvényi szinten kezelt szociális problémák megsegítéséhez a központi költségvetéstől támogatást igényelni nem lehet.

A fent részletezett törvénymódosítás nem érinti a rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére kötelezően biztosítandó támogatást.

A szociális ellátások biztosítására a költségvetési törvényben foglaltak alapján kapott forrás 2013 évről 2014. évre is csökkent. Jelenleg a megszűnő ellátások helyett belépő települési támogatásokra fordított kiadások teljes egészében az önkormányzatot terhelik.

A lakosság egy részének a csökkenő források mellett is a megszűnő ellátásokat, igaz változó jogosultsági feltételekkel, tovább szükséges biztosítani, elérve azt, hogy a leginkább rászoruló családok továbbra is az ellátásban maradhassanak.

Összegezve, települési támogatás csoportjába a rendszeresen nyújtott ellátásokhoz tartozik a

- lakhatási támogatás,
 - 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére nyújtott támogatás,
 - gyógyszer-kiadások viseléséhez nyújtott támogatás,
 - lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott támogatás; továbbá
- az esetenként nyújtott rendkívüli települési támogatás.

A szociális és az egészségügyi alapellátási feladatok hatékonyabb, szakszerűbb és költséghatékonyabb működése érdekében 2008. január 01. napjától létrejött a Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás.

Szatmári Egyesített Szociális És Egészségügyi Alapellátási Intézmények szolgáltatásai

Családsegítő szolgálat

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Étkeztetés

1993. évi III. törvény 62. § (1) az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen: koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt. A település Önkormányzata helyi rendeletben határozza meg a jogosultsági feltételek szabályait, a rászorultak körét.

Házi segítségnyújtás:

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az ellátást igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A területi szociális gondozó feladatainak ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy kliensének fizikai, mentális és szociális szükséglete biztosított legyen.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről szóló 188/1999. évi kormányrendelet, az 1/2000. SZCSM. rendelet, valamint az 1993. évi III. törvény értelmében a szociális alapszolgáltatások keretében biztosított szolgáltatás.

Támogató Szolgálat

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Támogató Szolgáltatása 2005 februárjában kezdte meg működését.

A Támogató szolgáltatás célját a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 65/C. §. (1) bekezdése határozza meg, így a szolgálat működtetésével hozzá szeretnénk járulni a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítéséhez a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságuk megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosításával.

Gyermekjóléti Szolgálat

Mátészalkán 1997. november 1-től, - több mint 15 éve - működik és folytat önálló szakmai tevékenységet a Gyermekjóléti Szolgálat az 1997. évi XXXI. számú „A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról” szóló törvény alapján.

A gyermekjóléti alapellátás célja az 1997. évi XXXI. Tv. 38 § értelmében, hogy az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermekek testi, értelmi, erkölcsi és érzelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult

veszélyeztettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

Fogyatékosok nappali intézete

Intézményünk a 1993 évi III. Törvény 65/F.§(1)c) szerint a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

A nappali ellátást biztosító intézmény feladatát a 1/2000.(I.7.) SzCsM rendelet szerint látja el, az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális, állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító, szolgáltatást nyújt, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak, biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.

Bölcsőde

A bölcsőde 2011. december 01-től, 102 férőhellyel, 8 gyermekcsoporttal működik.

Az egyes gyermekcsoportok létszámát: a csoportszoba alapterülete, illetve a gyermekek életkora határozza meg. Az 1997. évi XXXI. Törvény alapján:

- 1 gyermekcsoportban maximum 12 fő gyermek gondozható, nevelhető.
- Ha valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 14 gyermek gondozható, nevelhető csoportonként
- A fogyatékos gyermeket is ellátó bölcsődei csoportban legfeljebb 10, a kizárólag fogyatékos gyermeket ellátó csoportban legfeljebb 6 gyermek fejleszhető, gondozható.

Átmeneti Szálló

2014. évben a mátészalkai Átmeneti Szállón folyamatosan végzett szociális -mentálhigiénés munka eredményeként felvételt nyert 30 fő, távozott 29 fő. Az ellátottak száma 2013. december 31-én: 20 fő, éves átlaguk 19.

Orvosi Ügyelet

A Szatmári Többcélú Kistérségi Társulás, mint működtető és a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, mint szolgáltató között létrejött külön szerződés alapján 2005. október 01-én indult el a kibővített Központi Ügyelet. A háziorvosi központi ügyeleti szolgálat 2011. október 06-tól Mátészalka, Kórház út 2-4.sz alá költözött.

Ezt a szolgáltatást 33 háziorvos, 35 körzeti ápolónő és 5 gépkocsivezető látja el.

Védőnői szolgálat

A mátészalkai védőnői szolgálatnál 4 fő területi-, 3 fő ált. iskolai-, ill. 4 fő ifjúsági védőnő látja el a feladatokat. Jelenleg 1 fő körzeti védőnő, 1 fő ifjúsági védőnő Gyes-en van, mindkét állás belső helyettesítéssel megoldott. A területi védőnő gondozási tevékenységét azon

családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él.

5. A közétkeztetési alaptevékenység a Városi Intézmények Gazdasági Szervezeténél

Az intézmény közétkeztetéssel foglalkozó szervezeti egységének jelenlegi struktúrája 2011. augusztus 22. napjától kezdődő hatállyal kezdett kialakulni, amikor is a városban működő konyhákat az önkormányzat képviselő-testülete a racionális gazdálkodási alapok megteremtése érdekében összevonta. A végleges arculatát 2013. október 1-jén nyerte el, a Bölcsőde konyhájának beszerzésével, melynek keretében ettől az időponttól 4 főzőkonyha és 8 tálaló (melegítő) konyha működött a rendszerben. 2014. július 15-től egy melegítő konyha kikerült a rendszerből és így 4 főzőkonyha és 7 tálaló (melegítő) konyha működik jelenleg.

Források évenkénti alakulása

(ezer Ft-ban)

Megnevezés	2012.	2013.
Térítési díjbevétel	140 147	120 693
Állami támogatás		
- gyermekétkeztetés	47 872	77 520
- szociális étkeztetés	612	1 882
Önkormányzati kiegészítés	9 840	34 247
Bevételek összesen	198 471	234 342

6. Városüzemeltetés

Mátészalkai Táv hőszolgáltató Kft.

Az 1993. október 1-jén alapított 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő, 382,86 M Ft árbevételű, 18 főt foglalkoztató Cg. 15-09-062288 cégjegyzékszámú Szalkatáv hő Kft. a városban 1701 db lakást és 120 db (800 db lakás egyenértékű) egyéb felhasználót szolgál ki távhőenergiával.

Mátészalkán 1973-ban indult a távhőszolgáltatás a keleti lakótelepi konténer kazántelep létesítésével, majd a városközpontban az újabb konténer kazánok telepítésével folytatódott, míg végül 1980-ban megépült a városi fűtőmű, így egy egységes távhőrendszer alakult ki.

Szalka-Víz Kft.

A 851,27 M Ft árbevételű, 96 fő munkavállalót foglalkoztató, Cg.15-09-070074 cégjegyzékszámú Szalka-Víz Kft. 2015. január 1-től átadta a víz- és csatornaszolgáltatási feladatait a Nyírség-Víz Kft-nek, így innentől a Városi fedett uszoda üzemeltetése maradt a feladatkörében. Ezt követően egy átszervezés kapcsán 2015. április 1-től részben, de a tervek szerint egészben a következő feladatokat látja el:

Zöldfelületek kezelése

A zöldfelületek kezelése a park kategóriába tartozó városi zöldterületeken lévő növényzet telepítése, ápolása és gondozása érdekében történik. A városüzemeltetési-, az ezekhez kapcsolódó-, valamint egyedi megrendelő alapján végzett tevékenység, az önkormányzat előírásait betartva oly módon, hogy a város mindenkor az ápolt, gondozott város látványát nyújtsa.

Településtisztaság

Általános követelményszint a fenntartási színvonal növelése érdekében minden közterületen (út, parkoló, park, pázsit, egyéb közterület) papír, nylon, egyéb szilárd hulladék, szemét szedése szükséges. A közterületi hulladékgyűjtők szükség szerint illetve napi egyszeri ürítése, környéküknek tisztán tartása kötelező feladat. Az összegyűjtött hulladék szabályszerű telephelyre szállítása, tárolása és havonta egyszeri, hulladékkezelőnek való átadása a hulladék megfelelő további kezelése, ártalmatlanítása érdekében.

Elvégzi a közterületi kukák, padok, kerti bútorok javítását, pótlását, cseréjét amennyiben szükséges és indokolt. A közvetlen balesetveszély elhárítást azonnal elvégzi minden közhasználatban lévő utcabútor, berendezés, közterületi műtárgy esetén. Amennyiben a veszély elhárítása esetén szükséges, leszereli és saját telephelyén javítja a sérült eszközöket. Tisztítja és üzemelteti a közterületi szökőkutakat, ivókutakat.

A város közterületén lévő utakat, tereket, járdákat, gyalogjárókat és az ezekhez kapcsolódó műtárgyakat továbbá a közcélú zöldterületeken, parkokban a közterületeket folyamatosan tisztán tartja, száraz időben szükség szerint portalanítja (locsolja), sepregeti. Különös figyelemmel takarítja a cigaretta csikkeket, egyéb egészségre ártalmas hulladékot.

Állategészségügy

Ellátja a gyepmesteri feladatokat, befogja a kóbor állatokat és átadja a megfelelő engedéllyel rendelkező szolgáltatónak, aki elhelyezésükről, tartásukról, egészségügyi állapotuk fenntartásáról, esetleges szükség és szabály szerinti elaltatásukról gondoskodik. Összegyűjti a közterületen elhullott, valamint az elaltatott állatok tetemét, azok megfelelő elhelyezéséről gondoskodik.

Játszótereken és közparkokban az évi rendszeres kullancsirtást (évente kétszer illetve szükség szerint) elvégzi. Szükség szerint rágcsáló- és egyéb kártevőirtást végez közegészségügyi veszély elhárítása-, megelőzése érdekében.

Csapadékvíz-elvezetés

Ellátja a település csapadékvizének összegyűjtésével, elvezetésével kapcsolatos feladatokat, a csapadékvíz elvezető csatornák tisztítását, a tisztító aknák folyamatos takarítását, a tisztító aknákból kiszedett szenny elszállítását és megfelelő elhelyezését elvégzi. Javaslatot tesz új szakaszok kiépítésére, burkolására.

Útkarbantartás

Elvégzi a önkormányzat kezelésében lévő közutak, járdák, földutak, egyéb közlekedési felületek, közforgalom céljára átadott területek valamint az ezekhez kapcsolódó műtárgyak alább részletezett közlekedési felületeinek karbantartását, javítását.

Közmunkaprogramok lebonyolítása

Elvégzi a mindenkor folyó közmunkaprogramok bonyolítását. Hatékonyan részt vesz a közmunkaprogramok összeállításában, a célok megfogalmazására javaslatát megteszi.

Közterületek díszítése, városi programokon való részvétel

Mátészalka Város közterületein ellátja az alábbi díszítési feladatokat, valamint gondoskodik a díszítőelemek eszközállományáról.

Temetőüzemeltetés (TERVEZET)

A mátészalkai 192 hrsz.-ú összesen 6 ha 703 m² területű temető ingatlan üzemeltetése, az eltemetés (földbetemetés, urnaelhelyezés) feltételeinek biztosítása, a temető őrzése, infrastruktúrájának üzemeltetése és karbantartása.

A szolgáltató értékesíti a temetői sír, sírbolt és urnahelyeket az önkormányzat idevonatkozó rendelete, valamint annak díjszabása alapján, valamint parcella kialakítására, bezárására és nyitására igény szerint javaslatot készít.

Bérlakásgazdálkodás (TERVEZET)

Az önkormányzati tulajdonú bérlakások én nem lakás céljára hasznosítható épületek, ingatlanok kezelése, társasházakban és lakásszövetkezeti házakban lévő, önkormányzati bérlakásnak minősülő lakásokat, valamint az azokban lévő önálló ingatlanként bejegyzett nem lakás céljára szolgáló önkormányzati tulajdonú helyiségek kezelése, ezeken az ingatlanokon túl minden olyan ingatlan kezelése, mely kezelésével a város polgármestere a vállalkozást megbízza.

7. Lehetséges fejlesztési irányok

A közszolgáltatások terén az önkormányzat mozgásterét behatárolja az Möt. szerinti kötelező feladatellátás. Ennek megfelelően a kötelező feladatok esetében a cél az, hogy minél minőségibb szolgáltatást minél költséghatékonyabban igyekezzen ellátni az önkormányzat. Ezek alapján a következő javaslatok fogalmazódtak meg:

7.1 Településüzemeltetés átszervezése

Mivel költségvetésünk egyik legkritikusabb tényezője a településüzemeltetési feladatok finanszírozása, ezért át kell gondolni, hogy milyen keretek között, milyen rendszerben valósítja meg a város ezeket a feladatokat. A városüzemeltetési feladatok megfelelő elvégzése érdekében Mátészalka Város Önkormányzata a Szalka-Víz Kft.-t bízta meg a városüzemeltetési feladatok ellátásával. Fontos továbbá, hogy a vállalkozás piacorientált vállalkozási bevételeket is realizáljon a meglévő eszköz- és emberállományával, ezáltal

profitot termeljen, amellyel csökkenteni tudja az önkormányzat településüzemeltetési kiadásait.

7.2. A Mátészalkai Polgármesteri Hivatal átvilágítása, hatékonyságának növelése

A másik meghatározó szervezet az önkormányzat részéről maga a polgármesteri hivatal. Ezen szervezet látja el a nem kiszervezett önkormányzati feladatokat. Fontos tehát, hogy megfelelő hatékonysággal tudjon dolgozni, azaz minél kevesebb saját bevételt kelljen a működésére fordítani mindamellett, hogy a szolgáltatások minősége ne sérüljön. Mivel ez költségvetési szervezet, így a saját bevételszerző képessége nem releváns. A cél tehát az, hogy hatékony munkaszervezés révén minél kisebb ráfordítással tudjon minőségi közszolgáltatási feladatot ellátni a szervezet.

7.3. Létesítményüzemeltetés hatékonyságának növelése

Oktatási intézmények és egyéb önkormányzati tulajdonú ingatlanok üzemeltetése

Ezen épületek esetében, mivel nem az önkormányzat a használó, ezért elsődlegesen az épületek fenntartási és működtetési költségeinek csökkentése a cél mellett, hogy a szakmai munkához szükséges megfelelő állapotú infrastruktúrát is biztosítani tudjuk. Ennek első, kisebb befektetést igénylő lépései (izzócserek, óracserék, kapacitáslekötések vizsgálata) megtörténtek, de ennél nagyobb arányú megtakarítás is elérhető energetikai szempontú felújításokkal. Ezek első lépéseként 2015-ben megvalósul a Szatmári Alapfokú Művészeti Iskola felújítása, amellyel a tervek szerint éves szinten kb. 4 M Ft megtakarítás érhető el. Ezt szükséges a továbbiakban is folytatni első körben a Mátészalkai Móricz Zsigmond Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskola és az eddig felújítással nem érintett tagóvodáink épületének energia szempontú rekonstrukciójával, de ezen felül minden olyan önkormányzati épület vonatkozásában érdemes átgondolni a fejlesztést, amelyek eddigi felújításában nem szerepeltek energiahatékonysági elemek.

Fontos továbbá megemlíteni, hogy az elavult, elhasználódott infrastruktúrát is fejleszteni, pótolni szükséges további támogatások bevonásával.

Bérlakások kezelése

A bérlakás állománnyal kapcsolatosan a cél az, hogy a nem fizetést minimálisra szorítsuk, megakadályozzuk a közüzemi hátralékok kialakulását az önkormányzati tulajdonú lakásokban, illetve biztosítva legyen a fenntartásukhoz szükséges díjak befizetése. Ezek alapján át kell gondolni az üzemeltetést.

7. 4. Étkeztetés fejlesztése

Eszközpark

Az eszközpark egy része jó állapotú, másik részénél azonban megújítás szükséges. Az eszköz ellátottság és azok állapotának felmérése nem volt célkitűzés a tevékenység során, azonban a hatékonyság javítása és a további fejlesztési lehetőségek bevezetése érdekében egy ekkora intézményben elengedhetetlennek tartjuk, hogy az eszközök és az ingatlanok, egyéb támogató

infrastruktúra állapotának számbavételét és állapotfelmérését, mely kellő alapot szolgáltathat egy eszköz és infrastruktúra-fejlesztési és karbantartási terv összeállítására. A tervezés során érvényesíteni kell a rövid -, közép – és hosszú távú célkitűzéseket, melyeket a költségvetés tervezése során érvényre kell juttatni.

Receptúrák elektronikus rögzítése és az étlaptervezés korszerűsítése

Jelenleg a menü tervezése, receptúrák készítése, a nyersanyagszámítások manuálisan, korszerűtlen módszerekkel történik indokolatlan túlmunkát adva a rendszer fontos szereplőinek és növelve a kockázatot a hibázás lehetőségére.

A folyamat gyorsítása, a hatékonyság növelése, a munkateher csökkentése érdekében fokozatosan bevezethető a számítógépes nyilvántartási rendszer illetve két havi étlap tervezése annak érdekében, hogy a szolgáltatás népszerűsítése hatékonyabb lehessen.

Szolgáltatásbővítés külső megrendelések növelésével

A szolgáltatás bővítését és egyben bevétel növekedést eredményezhet, ha a VIGASZ az egyébként jó minőségben előállított menüt népszerűsíti a lehetséges, potenciális külsős vendégéltetők körében. Célszerűnek látjuk feltérképezni a közétkeztetést biztosító konyhák környezetében lévő vállalkozások, illetve a munkahelyi étkezésben érdekelt, ám jelenleg nem jelentkező munkavállalói réteg igényeit elvárásait.

Az értékesített ételek számának növeléséhez egyrészt hatékonyabb kommunikáció, másrészt nagyobb ételválaszték is szükséges. Természetesen a konyhák adottságai komoly akadályai lehetnek ennek a fejlesztésnek, azonban javasoljuk újra gondolni a jelenlegi főzőkonyhák pozícióit és megvizsgálni annak lehetőségét, hogy egy-egy konyha profiljának átalakításával, bővítésével milyen pozitív változás lenne elérhető e tárgykörben. Érdemes megvizsgálni a több menüs rendszer kialakításának lehetőségeit, az egészséges táplálkozás iránt elkötelezett emberek kiszolgálásának lehetőségét.

7. 5. Kulturális szervezetek

Ezen a területen 3 szervezet tevékenykedik, kettő költségvetési intézmény, egy pedig nonprofit Kft. formájában. Ezen a területen nem lehet cél a profit elérése. Az viszont igen, hogy hatékony feladatmegoldással és munkaszervezéssel, pályázati források felhasználásával, saját bevételek generálásával önkormányzati többlettámogatás nélkül is fenntarthatóak legyenek szervezetek. Törekedni kell tehát a bevételek növelésére annak érdekében, hogy fedezetet nyújtsanak az intézmények kiadásaira. Ebbe beletartozik az is, hogy amennyiben lehetőség van rá, pályázati forrásból érdemes energiahatékonysági fejlesztéseket is tervezni ezekre az intézményekre is, mivel így nem sérül a feladatellátás minősége, viszont alapvetően csökkenthetőek az üzemeltetési költségek.

7. 6. Közösségi élet, rendezvények

Egy város életében, különösen egy vidéki kisváros tekintetében fontos, hogy „élet” legyen benne. Ezt a leginkább a közösségi szerveződések, rendezvények tudják biztosítani, de

természetesen az önkormányzatnak is feladata, hogy megfelelő közeget teremtsen. Ami ezen rendezvények gazdasági oldalát illeti két dolgot kell szem előtt tartani:

- a nagyobb közönséget, turistákat vonzó események esetében növelni kell a bevételszerzés lehetőségeit, hogy minél kevesebb hozzáadott forrást kelljen biztosítani, illetve igyekezni kell pályázati forrásokkal is kiegészíteni adott esetben.
- kisebb, közösségi rendezvények esetében ösztönözni kell arra a városi civil szervezeteket, közösségeket, különös tekintettel a fiatalokra, hogy tevékenyen, önkéntes munkával, szervezéssel, kivitelezéssel járuljanak hozzá egy-egy esemény létrehozásához. A cél tehát az lenne, hogy az önkormányzat, illetve intézményei, társaságai ösztönözzék a lakókat, a civil szférát, de akár a vállalkozókat is arra, hogy tevékenyen részt vállaljanak a közösségi események szervezésében.

7. 7. Közmunka programok

Városunkban a település mérete miatt nagyobb volumenű közmunkaprogramokat tudunk elindítani. Emiatt is fontos, hogy azok indításakor a következőkre figyelemmel tervezzük meg a programokat:

- a programok alkalmasak legyenek arra, hogy az abban résztvevők olyan ismereteket sajátítsanak el, ami a tényleges munkaerőpiacon is hasznosítható
- képessé és alkalmassá kell tenni a résztvevőket a rendszeres munkára, azaz megfelelő felkészítést kell, hogy biztosítsanak a programok
- illeszkedjenek az önkormányzat egyéb terveihez, egészítsék ki azokat (pl. a „zöld város” esetében energianövények termesztése, vagy az étkeztetés alapanyagának biztosítása)
- hatékony munkaszervezést kell megvalósítani, hogy ezeknek a programoknak is lássa a lakosság az értékét és ténylegesen értékteremtő munkaként jelenjen meg a környezete számára
- lehetőséget kell adni olyan tevékenységekre, amelyek hiányt jelentenek a térségben, azaz esetlegesen piaci lehetőséget is rejtenek magukban.
- nagy munkai igényű, kis anyagi igényű feladatokat kell megvalósítani

7. 8. Sportinfrastruktúra fejlesztése

Pályázati források, egyéb támogatások, vállalkozói együttműködések keretében szükséges a nem megfelelő minőségű sport infrastruktúra fejlesztése, valamint az új igényeknek megfelelően esetlegesen új sportlétesítmények kialakítása. Igény lenne további műfüves pályák kialakítására, szabadidős központ kialakítására, valamint a rossz állapotú létesítmények teljes körű rekonstrukciójára. Ezek azonban nagy volumenű beruházásokat igényelnek, amelyek támogatásokkal oldhatóak meg. Ebben az önkormányzat a sportszervezetek együttműködésére is épít, azaz több forrás és lehetőség feltérképezését is célul tűzi ki.

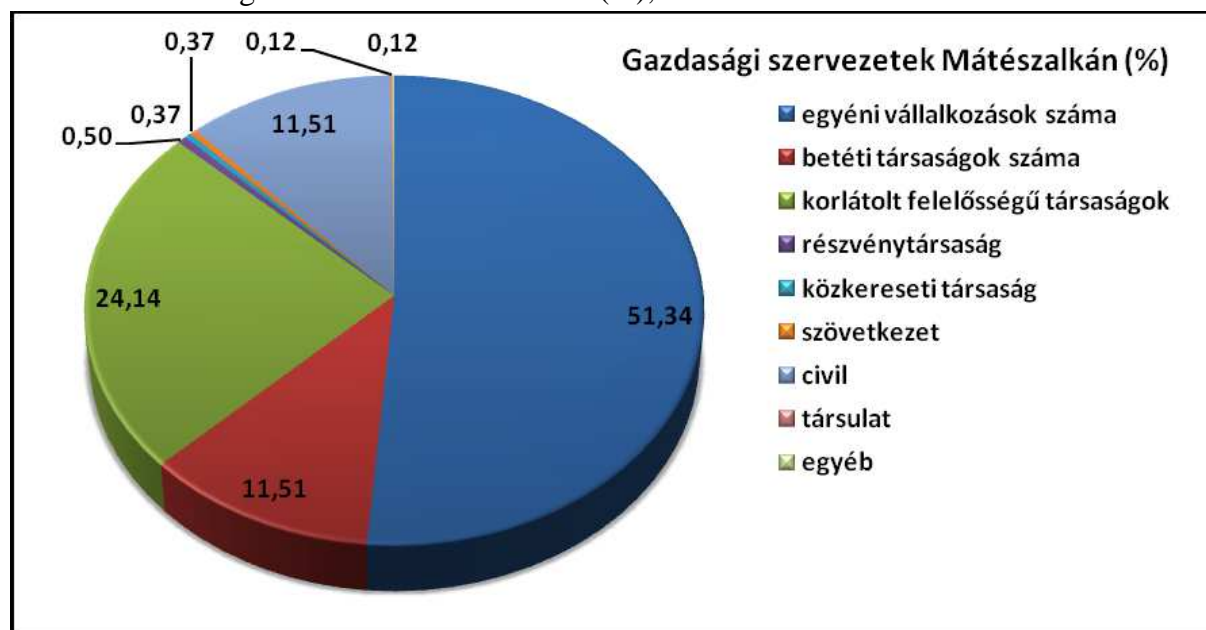
III. VÁROSFELJESZTÉS, GAZDASÁGFELJESZTÉS

1. Gazdasági szervezetek Mátészalkán

2014 tavaszán Mátészalkán a hivatalos cégadatbázis adatai alapján 1935 db vállalkozás működését tartották nyilván. A vállalkozások közül 1611 db központját, illetve székhelyét tekintve is Mátészalkához kötődik, míg 334 db vállalkozás fióktelepet, telephelyet tart fenn a városban. Meg kell jegyezni, hogy a kötelező kamarai nyilvántartás bevezetése óta hasonló nagyságrendben szűntek meg a városhoz erősebb-lazább szálakkal kötődő vállalkozások. A legnagyobb fluktuáció az egyéni vállalkozók körében történt, mely alátámasztja, hogy – az országos folyamatoknak megfelelően – Mátészalkán is jelentős az ún. kényszervállalkozások száma, mely a gazdaság prosperitását kevésbé viszi előre. A megszűnt vállalkozások másik jelentős csoportját a korábbi szocialista nagyvállalatok és helyi fióktelepeik képviselik, amik a rendszerváltás utáni privatizáció során kerültek magán-, többnyire külföldi tulajdonba. Ezen vállalkozások jelentős része az ezredfordulóra épült le, kisebb részük pedig a 2008-as évhez köthető gazdasági válság hatására kényszerült tevékenysége felszámolására.

1.1 Szervezeti, működési forma szerinti megoszlás

13. ábra: Gazdasági szervezetek Mátészalkán (%), forrás: ÉARFÜ

A szervezeti megoszlás alapján Mátészalka gazdaságában a kevésbé stabil egyéni vállalkozások száma meglehetősen túlsúlyos, a működő vállalkozások mintegy 40%-a ugyanis ebben a formában működik. Ezen vállalkozások kisebb tőkével és szűkebb működési területtel rendelkeznek, valamint hagyományosan egyáltalán nem, vagy alig foglalkoztatnak alkalmazottakat, így szerepük a foglalkoztatás terén sem minősíthető jelentősnek, ahogy a piaci fogyasztást is kevésbé generálják. A tevékenységekből valószínűsíthető, hogy az egyéni vállalkozók nagyobb hányada rendelkezik más fő foglalkozással, illetve munkahellyel, azaz a

vállalkozói státusz csupán melléktevékenységük törvényes keretek közti működése érdekében jött létre.

A betéti társaságok (Bt.) száma 250 db, ami az összes vállalkozás 12,9%-át jelenti. A betéti társaságok közül 185 mátészalkai székhellyel rendelkezik, 65 db telephelyet tart fenn a városban, és az egészségügyi, oktatási területen működő vállalkozások találhatóak meg nagyobb arányban köztük.

A gazdasági élet számarányában második legnagyobb csoportját a korlátolt felelősségű társaságok (kft.-k) adják, szerepük alapján a gazdaság egészét és teljesítőképességét tekintve is a jelentősebbek közé tartoznak. Mátészalkai székhellyel 388 db kft működik, míg 212 db kft telephelyével képviseli magát a város életében. A 600 db kft az összes vállalkozás 31%-át jelenti, a mátészalkai székhellyel rendelkezők az összes városi gazdasági szervezet 24%-át, a vállalkozások kétharmadát teszik ki, hasonló az arány a telephellyel rendelkező vállalkozások esetében is. A kft-kről elmondható, hogy a gazdaság életében stabil csoportot képviselnek, így középtávon tevékenységük támogatásával, termelékenységük fokozásával tevékenyen járulhatnak hozzá a város gazdaságának fellendítéséhez. A foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepük a munkavállalási mutatók javulását hozhatja, mely jelentős hatást fejt ki a fogyasztás egészére, szintén hozzájárulva más vállalkozások megerősödéséhez.

A bejegyzett 43 db részvénytársaság közül csupán 8 darabnak található székhelye Mátészalkán (Hoya Szemüveglencse Gyártó Magyarország Zrt., INNOBILIS Élelmiszerfeldolgozó és Kereskedő Zrt., KRASZNA-COOP Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt., Magyar Optikai Művek Vízméréstechnikai Zrt., NOBILIS Első Hazai Élelmiszerfeldolgozó és Kereskedelmi Zrt., Öcsi Hús Húsipari, Termelő és Kereskedelmi Zrt., SANDRA Kárpitos Zrt., Felső-Szabolcsi Egészségügyi Szakellátó Zrt.). Ezek között hazai alapítású és tulajdonban lévő vállalkozások mellett multinacionális vállalat is megtalálható, tevékenységi körük pedig az agrár-élelmiszeripartól a modern technológiát használó feldolgozóiparon keresztül az egészségügyi ellátásig terjed. A telephellyel rendelkező vállalatokról elmondható, hogy leginkább az országos hálózattal rendelkező vállalatok jelennek meg ezen formában, és általánosan egy vagy több fiókot működtetnek Mátészalkán. Tevékenységi körüket tekintve túlsúlyos a szolgáltató szektor aránya körükben, a nagyobb bankok, pénzügyi szolgáltató és biztosító vállalatok mellett a kereskedelmi láncok szinte mindegyike jelen van a városban, rajtuk kívül a közlekedéshez kapcsoló vállalatok (üzemanyag szolgáltatók, közlekedési vállalatok) jellemzőek.

Mátészalkán 9 db közkereseti társaság működik a nyilvántartás alapján, ami gyakorlatilag a korábbi ún. gazdasági munkaközösségi (gmk) forma továbbélését jelenti. Leginkább családi vállalkozásokra, illetve speciálisan a kisiparos szegmensben működő vállalkozásokra jellemző forma. Közülük 6 székhellyel, 3 pedig telephellyel rendelkezik Mátészalkán. Tevékenységi körük elég széles, a tésztagyártástól az autósiskolán és egészségügyön keresztül a tüzeléstechnikáig, földmérésig és hálózatépítésig terjed.

A városban működő 10 db szövetkezet közül 6 db rendelkezik székhellyel is Mátészalkán.

1. 2. Működési tevékenység szerinti megoszlás

A vállalkozások tevékenységi köréből jól kirajzolódik a városban tevékenykedő gazdasági szervezetek ágazati megoszlása, a potenciális, gazdaságilag aktívabb területek kijelölhetőek. A tevékenységi körök vizsgálatából egyértelműen kiderül, hogy a gazdasági társaságok több tucat területen végeznek munkát, Mátészalka gazdasága tehát diverzifikált, tehát több lábon áll, így az egyes ágazati visszaesések kevésbé viselik meg a települést. Az ágazatok tevékenységének összehangolásával, a termelési rendszerek létrehozásával, valamint vertikális és horizontális együttműködések beindításával komoly fejlődés érhető el. Ennek keretében a termékek magasabb feldolgozottsági fokon kerülhetnek piacra, mely növelheti a bevételeket, valamint kedvezőbb lehetőséget teremt új piacok megszerzésére, illetve az exporttevékenység bővítésére is.

Mintegy 60 vállalkozás foglalkozik konkrétan az agrárium valamelyik területével az állattenyésztéstől és növénytermesztéstől kiindulva a halászaton és erdőgazdálkodáson keresztül az alapvető feldolgozásig (tejtermékek, húskészítmények, stb.) bezáróan. Ezen vállalkozások közel fele egyéni vállalkozás, harmada kft, míg csupán négy részvénytársaság. A 8 db, Mátészalkán székhellyel rendelkező, részvénytársaság harmada tehát az agráriumban tevékenykedik, mely jól érzékelteti, hogy a térség komoly hagyományokkal és potenciállal rendelkezik ezen feldolgozóipari területeken, illetve egy-egy speciális szegmensben, melyre a későbbiekben lehet építkezni.

A könnyűiparban működő közel 40 vállalkozás negyede egyéni vállalkozás, fele kft, kisebb része pedig betéti társaság, míg 2 részvénytársaság is található köztük. A vállalatok elsősorban a fa- és bútoriparhoz kapcsolódnak (12 db vállalkozás), ezenkívül a textilipar, ruhagyártás, illetve az üvegfeldolgozás koncentrációja tapasztalható.

Nehezebben előállítható termékek előállításával mintegy 30 vállalkozás foglalkozik, ezek harmada a szerszám- és gépgyártásban, negyede fémmegmunkálásban és különböző gépek, gépalkatrészek gyártásában működik, 6 vállalkozás pedig építőanyagok előállításával foglalkozik. A térség évtizedes hagyományaira építve 7 db optikai profilú és 5 db orvosi műszereket gyártó vállalkozás található Mátészalkán.

A szolgáltató szektor az összes vállalkozás közel háromnegyedét teszi ki, a valós termelő tevékenységet folytató vállalkozások aránya tehát meglehetősen alacsony. A kis- és nagykereskedelem dominanciája figyelhető meg az összes vállalkozáshoz viszonyítva is.

Ezen belül az agráriumhoz kapcsolódó vállalkozások száma mintegy 30, ezek vetőmaggal, illetve a betakarított áruval kereskednek. 120 vállalkozás foglalkozik élelmiszer, illetve élelmiszer jellegű termékek kereskedelmével (élelmiszer-, ital-, zöldség-, gyümölcs kereskedelem). 51 egyéni vállalkozó mellett mintegy negyven kft és huszonöt betéti társaság vesz részt ezen folyamatokban.

87 vállalkozás foglalkozik az oktatás valamilyen területével, valamint 8 autósiskola található a városban. Mivel a vállalkozások többsége (74 db) egyéni vállalkozás, ezen vállalkozások kiegészítő tevékenységet jelentenek inkább, kevésbé valós főtevékenységet, így hozzáadott értékük is minimális, jellemzően eseti jellegű.

63 vállalkozás működik az építőiparban, felölelve annak minden részét a tervezéstől a kivitelezésen át az épületgépészetig. Ezek közül 34 db kft, 7 db bt, míg 18 egyéni vállalkozás keretében működik.

Logisztikával 40 vállalkozás foglalkozik, 90%-uk áruszállításban, a többi raktározásban tevékenykedik, nagy részük (17 db) egyéni vállalkozás, 13 pedig kft-ként működik.

23 db vállalkozás foglalkozik főtevékenységét tekintve, ingatlanhasznosítással, illetve 19 vállalkozás tart fenn telephelyet Mátészalkán ezen célból. Az esetek többségében ezek más, termelő vállalkozásokhoz kapcsolódó üzletágak, önállóan kevésbé jellemzőek.

Pénzügyi szolgáltatást, adótanácsadást, könyvelési-számviteli feladatokat mintegy 130 vállalkozás végez. A nagy, országos hálózattal rendelkező bankok és pénzügyintézetek szinte mindegyike megtalálható a városban, ahogy a környező és megyei érdekeltségű takarékszövetkezetek is. A vállalkozások egészéhez képest ez a terület szintén felülreprezentált.

Média, PR, sajtó kategóriában 30 vállalkozás tevékenykedik, munkájuk a televíziós műsor készítésétől a reklámon keresztül a fényképészetig terjed. Jogi szaktanácsadást 19 iroda nyújt, míg a leginkább a szolgáltató és kereskedelmi társaságokhoz kötődő üzletvitellel 46 db vállalkozás foglalkozik.

Az egészségügyben mintegy 100 db vállalkozás található. Szektorális megbontásuk alapján 14 fogászattal, 7 gyógyszer kereskedelemmel, 66 pedig betegellátással foglalkozik, természetesen ezek nagyrészt a városban működő házi és gyermekorvosokhoz, a szakorvosi rendelésekhez kapcsolódik, valamint az egyéb szolgáltatásokhoz betegszállítás kapcsolódik.

A gépjármű-kereskedelemmel, valamint szervizzel és javítással 45 vállalkozás foglalkozik, harmaduk egyéni vállalkozás, harmaduk bt, illetve kft formájában működik. Hasonló mondható el a más gépek és berendezések, például a mezőgazdasághoz, ipari termeléshez használatos gépek beszerzésével és javításával kapcsolatban.

Jelentős a kereskedelem különböző ágaiban működő vállalkozások száma, ami szintén a város központi helyzetének, közlekedési csomópont jellegének, valamint más központok relatíve problémásabb megközelítésének köszönhető. A közel 200 kis- és nagykereskedelemmel foglalkozó vállalkozás közül mintegy 70 iparcikkek árusítását végzi, ezek fele azonban kisebb boltokat takarhat magában, a vállalkozások alig fele működik ugyanis kft vagy bt formájában. 111 vállalkozás a háztartáshoz kapcsolódó termékek értékesítésében dolgozik (ruházat, háztartási termékek, bútor és világítástechnika). 25 db vállalkozás elektronikai cikkek és

termékek forgalmazásával, illetve javításával, üzemeltetésével foglalkozik, míg 20 másik jellemzően informatikai területen alakította ki mozgásterét (szoftvergyártás és –kereskedelem, számítógép kereskedelem és konfigurálás, szaktanácsadás).

Egyéb, a vállalkozások mindennapi ügymenetéhez kapcsolódó kiegészítő jellegű szolgáltatás is bőven található Mátészalkán, kéttucatnyi vállalkozás nyújt többek között postai, csomagoló és csomagküldő, munkaközvetítő, követelésbehajtó, kárszakértő és taxis szolgáltatást. 51 vállalkozás különböző műszaki, szakmai tanácsadással, mérnöki tevékenységgel és vizsgálattal bővíti az elérhető szolgáltatások körét.

A szabadidő hasznos eltöltésére, a fizikai közérzet szinten tartására, valamint kulturális és sporttevékenység gyakorlására is mintegy három tucat biztosít lehetőséget az utazásszervezésen és kulturális programok szervezésén keresztül a sporttevékenységen át a folyóirat és újságterjesztésig bezáróan. Több, ún. kiegészítő jellegű, üzlethez, üzletvitelhez kapcsolódó szolgáltatás területén a Mátészalkán elérhető vállalkozások köre meglehetősen felülreprezentált a város gazdaságának egészét tekintetbe véve. Ez bizonyítja, hogy Mátészalka központi szerepet tölt be térsége számára, azaz a környező településeken élők is jelentős mértékben Mátészalkán vesznek igénybe szolgáltatásokat, különösen a kiegészítő jellegűekre vonatkozóan. Ezek alapján a térség gazdaságának fejlődése Mátészalkára kiemelten hathat, míg más oldalról Mátészalka üzleti környezetben betöltött szerepe megkérdőjelezhetetlen. A térség egészének fejlődése szempontjából mindenképpen szükséges a Mátészalkán elérhető szolgáltatások bővítése és minőségi fejlesztése annak érdekében, hogy minél hatékonyabban szolgálhassa ki a gazdasági élet szereplőit. Emellett szükséges a város, mint funkcionális szolgáltató központ elérhetőségének javítása, a térség többi településéről a megközelítés lerövidítése.

2. Mátészalka Ipari Park

Mátészalka a térség meghatározó gazdasági központja, jelentős foglalkoztatási lehetőséget nyújt a térség lakossága számára. Ezen potenciál keretében kiemelt jelentősége van a térségben működő vállalkozásoknak, mind a nagyvállalatok, mind pedig a kis- és középvállalkozások (KKV-szektor) tekintetében. A térség vállalkozói oldalának erősítése nemcsak a lakosság életszínvonalának fokozásához, hanem a foglalkoztatás növeléséhez is hozzájárul. Komoly szerepe van ezért a vállalkozások támogatásának, mely az önkormányzati szféra oldaláról a termelési és szolgáltató környezet feltételeinek biztosítását jelenti. Az infrastruktúrával ellátott ipari park felszereltsége, valamint az egymás mellé települő vállalkozások közti szinergiák kialakulása vonzó hatást fejt ki más befektetői körökre is.

Az ipari park Mátészalkai önkormányzata tulajdonában és kezelésében működik alapításától kezdve. Az ipari park 78,5 hektár nagyságú. Itt helyezkedik el a Mátészalkai Inkubátorház és Technológiai Központ (MIK) is. Többek között az inkubátorházban az ipari parkba befektető, tevékenységet folytató vállalkozások számára nyújtott szolgáltatások érhetőek el. A területen az alapvető infrastrukturális hálózatok, valamint szolgáltatások elérhetőek.

Az ipari park 1998 óta rendelkezik a gazdasági minisztérium által megítélt „ipari park” címmel, mely egyben minőségi jelző is, utalva az elérhető infrastruktúra és szolgáltatások magas minőségére egyaránt.

A térség az optikai termékek gyártásában évtizedekre visszanyúló hagyományokkal rendelkezik, amin több vállalkozás is felépült. Az ágazatban több kisebb, hazai vállalkozás is működik, biztosítva az újítások gyors elterjedését, valamint az egymás termékeivel való szinergiákat.

Az inkubátorház – elnevezésének megfelelően – leginkább a kezdő fázisban lévő, illetve növekedési pályájuk elején tartó vállalkozások számára biztosítanak kedvező működési környezetet a vállalkozások működésének első öt évében. Befektetője az Szatmár Gazdaságfejlesztési Alapítvány. Tevékenységük során jelentős kedvezményeket nyújtanak a betelepülő kezdővállalkozásoknak, illetve a biztosított szolgáltatásokon keresztül segítik elő a fejlődést, többek között a napi (rutinszerű) ügyviteli feladatok megoldásában való közreműködéssel.

Az inkubátorház ezenkívül rendszeresen szervez továbbképzéseket, gyakorlati és oktatási célú tanfolyamokat, szorosan együttműködve és építve az ipari park környékén működő vállalatokkal, szem előtt tartva a foglalkoztatás bővítésén túl az esetleges beszállítói kapcsolatok kiépítését.

A Mátészalkán működő vállalkozások zöme saját telephelyé működik, különösen igaz ez a nagyvállalatokra. Az ipari park a beruházások, betelepülés növekedését leginkább a szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésével, valamint a kapcsolatok, konkrét szinergiákat eredményező együttműködések kialakításával érheti el.

3. Mátészalka termálkincse

Az uszoda Mátészalka határán fekszik. Kellemes időtöltést biztosít, tanmedencével (6X12,5m; 0,8-1,2m vízmélységű), egy 25 méteres, 1,8 m vízmélységű, 5 pályás úszómedencével, termálmedencével (össz. vízfelület 90 m²) várja a látogatókat. A fedett medencéken felül két szauna, egy jakuzzi és egy gőzkabin szolgálja a vendégek kényelmét. Minden feltétel adott, hogy a tanév indulásával az általános iskolák órarend szerint megkezdhesék az úszás oktatását. Természetesen mód nyílik a többi korosztály számára is – az igények és a lehetőségek függvényében – szervezett keretek között az úszásoktatás igénybevételére.

Egyéb szolgáltatások: Aktív wellness programok: aquafitness, vízi torna, aquaspinning)

- Passzív wellness lehetőségek (szauna, jakuzzi)
- Vízi gyógytorna
- Animációs programok
- Babaúszás
- Állapotfelmérés

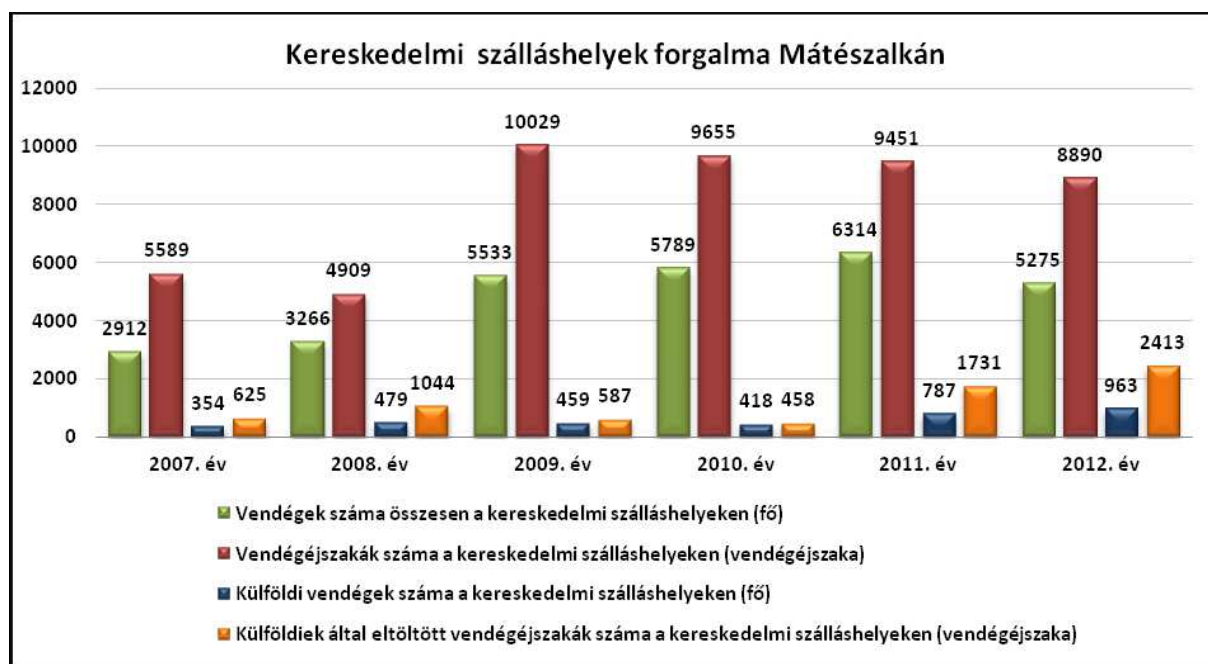
Az úszómedencét mérete alkalmassá teszi akár versenyek rendezésére is. A medence 25 méteres, ötpályás, megfelel a nemzetközi szabvány előírásainak. Az uszoda szellőztetett, a legkorszerűbb világítási és egyéb gépészeti rendszer, technológia biztosítja a kellemes hőmérsékleti és fényviszonyokat. A termálvíz hője hőcserélőkön keresztül hasznosításra kerül a fűtési rendszerben.

A mátészalkai uszoda 950 m mélyről jövő, 58 °C-os (a termálmedencében 32 °C-os), nátrium-hidrogénkarbonátokban gazdag vizét az Országos Tisztifőorvosi Hivatal országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóság 66/Gyf-2006. számú határozata „**Szatmár Kincse**” néven gyógyvízzé nyilvánította. Ásványianyag tartalma literenként 1228 mg/L. Mátészalka B-98 OKK számkút vizével lefolytatott orvosi vizsgálatokat utánkövetéses módszerrel végezték el. A fürdőkezelésekkel elért pozitív eredmények a mátészalkai termálvíz terápiás hatékonyságát igazolják. Kiválóan alkalmas fürdőkúrákra, mely elsősorban mozgásszervi betegségek kezelésében alkalmazható. Mind a gerinc, mind a környéki ízületek degeneratív (kopásos) eltérések (pl.térdízület, csípőízület) kezelésében hatékonyak bizonyul. Orvosi vizsgálatok bizonyították a víz gyógyhatását gyulladáscsökkentő és degeneratív mozgásszervi megbetegedések esetén. A strand vize bizonyítottan jó hatású a mozgásszervi megbetegedéseknél.

A kiváló gyógyító víz azonban kevés a turisták idevonzásához. Nagy szükség lenne egy minőségi szálláshely megépítésére, amely wellness szolgáltatásaival, egyedi, különleges termékeivel vonzóbbá tehetné a gyógyfürdőt.

4. Turizmus-vendéglátás

A vendéglátóhelyek száma 2009-ig 130 férőhely körül mozgott, majd 2010-ben jelentős visszaesés következett be, s azóta sem érte el a 100 férőhelyet. A számok változásában több esetben a módszertani változások is közrejátszottak, ezáltal az egyes kategóriák a korábbi kategóriákkal nem feleltethetőek meg. A cukrászdák száma stabil (10-11 db), az éttermek és egyéb étkezőhelyek száma azonban jelentősen visszaesett, miközben módszertani változás is történt, valamint a világgazdasági válság kirobbanása is ehhez az időszakhoz köthető, így a csökkenés több tényező hatására alakult ki. A szabadidő eltöltéséhez hozzájáruló, elsősorban a fiatalabb korosztály körében népszerűbb zenés szórakozóhelyek, valamint italüzletek száma azonban közel megduplázódott 2005 (17 db) és 2012 (31 db) között.

Kereskedelmi szálláshelyek forgalma Mátészalkán
forrás: KSH adatai alapján ÉARFÜ gyűjtés és szerkesztés

A kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált vendégek számának alakulása erősen hullámzó, 2005 és 2012 között 70%-al nőtt. A 2005-ben megjelent 3108 vendég 2007-re 2912-re csökkent, majd növekedésnek indulva 2011-ben 6314 főben manifesztálódott, 2012-ben azonban 5275 főnél állt meg. A vendégéjszakák alakulása a növekedést követte, annak hektikus voltát azonban kiküszöbölte a piac, azaz csökkenő látogatószám mellett is folyamatos növekedést biztosított. Ennek eredményeképpen 2005 (3668 éjszaka) és 2012 (8890 éjszaka) között két és félszeresére emelkedett a vendégéjszakák száma.

A külföldi vendégek száma 3,7-szeresére nőtt (2005: 260 fő, 2012: 963 fő), míg az általuk eltöltött éjszakák száma 302-ről 2413-ra ugrott (7,99-szeres növekmény). 2008-ban az előző évihez képest közel kétszer annyi, míg a következő évben (2009) szintén feleannyi éjszakát töltöttek el a külföldiek, így a megugrás minden bizonnyal valamilyen kulturális esemény hatására alakulhatott.

Mátészalkán 1 szálloda 49 férőhellyel rendelkezik, a panziók száma kettőről ötre emelkedett, a férőhelyek száma ezáltal 33-ról 64-re nőtt, így 2014-ben 133 férőhely várta egyszerre a térségbe látogatókat. A külföldi vendégek mintegy fele üdülőházakban, negyede szállodában, a többiek panziókban és egyéb szálláshelyeken (pl. kemping) oldotta meg a szállás kérdését. Az összes vendéget tekintve kétharmaduk panzióban szállt meg, a többiek nagyrészt a szállodai formát választotta.

Mátészalkán a vendégek számának alakulása szállástípusonként változó, míg 2007-ben és 2008-ban a legtöbb belföldi vendég a szállodákat részesítette előnyben a panziókkal szemben csekély vendég számi különbséggel. 2009. évtől kezdve a panziók vendégforgalma a duplájára növekedett, míg a szállodák vendégforgalmának növekedése kisebb mértékű volt. 2011-ben

érkezett a legtöbb belföldi vendég a panziókba 4039 fő, míg a szállodákba a 2010-es év volt a kiemelkedő a 2467 fős vendéglétszámmal. A külföldi vendégeket vizsgálva megállapítható, hogy a szállodát preferálják a határon túlról érkezők a panziókkal szemben, viszont a két szállástípus közti különbség évről évre fokozatos mérséklődést mutat.

A 2008-as év kivételével Mátészalkán a vezető szerep a belföldi vendégéjszakák számának alakulásának tekintetében a panzióké a szállodával szemben. A legtöbb vendégéjszaka 2012-ben 5609 db a panziókhoz köthető, ugyanakkor megállapítható, hogy a szálloda fokozatos visszaesést élt át 2010-től kezdve az éjszakák számának alakulásánál, a panziókhoz viszonyítva erős visszaesés figyelhető meg a vendégéjszakák számában. Külföldi vendégéjszaka számok alakulásában fordított folyamat figyelhető meg, több éven keresztül a legtöbb vendégéjszakát szállodákban töltötték. Fokozatos növekedés figyelhető meg a panziók esetében, így 2012-re már átveszik a vezető szerepet külföldi vendégéjszakák tekintetében Mátészalkán.

5. Lehetséges fejlesztési irányok

5.1 A befektetések ösztönzése

Meg kell határoznunk a gazdaságfejlesztési irányok azon körét, amelyeket a város meg tud valósítani. Mátészalka várossá fejlődésében tradicionálisan hangsúlyos szerepe volt az optikának, olyan ipari kapacitásai és potenciáljai alakultak ki a településnek, amelynek köszönhetően az iparfejlesztés az elkövetkező években is a városfejlesztés egyik sarokpontja. A városfejlesztési stratégiában két iparág fejlesztése élvez prioritást, az optika és az élelmiszeripar fejlesztése, vagyis továbbra is a meglévő adottságokra épülő iparfejlesztéssel célszerű számolni.

A város és a gazdaság közös finanszírozása és felügyelete mellett térségi gazdaságfejlesztési központ és kereskedelemfejlesztési menedzser iroda létesülhet. A sikeres Ipari Park menedzselése kapcsán a város vezetése és a város meglévő és letelepülő vállalkozásai között hatékony együttműködés alakulhat ki, mely alapja egy vállalkozásbarát környezet kialakításának és fenntartásának. Ez az inkubátorházzal együttműködve az újonnan alakult fiatal vállalkozások számára is megfelelő terepet biztosítana, hiszen a szolgáltatások, illetve a kedvező bérleti díjak segítségével könnyebben tudnak elindulni.

A növekedési célok:

- a befektetők számának növekedése - ez egyúttal munkahely szám növekedést is generál.
- a munkahelyek számának növekedése – ez nem csak új befektetőkkel lehetséges, hanem a már itt lévők újabb befektetésekre ösztönzésével.

Korábban az ipartelepítés tényezői elsősorban a nyersanyag lelőhelyekhez, a termelési tényezőkkel való rendelkezéshez kapcsolódtak, napjainkra inkább a jól képzett munkaerő megléte a legfontosabb tényező. Mátészalka ezért is tudott már korábban is ipari központtá válni, mert az optika háttérfeltételei, az akkori telepítési tényezők rendelkezésre álltak. Napjainkban a befektetők számára lényeges szempontok módosultak. A telephelyválasztásnál kibővültek az előnyt jelentő tényezők. A vállalkozások pénzben, időben és egyéb nem

számszerűsíthető tényezőkben mérik a telephelyek előnyeit, amit a települések vagy térségek eltérő feltételekkel kínálnak.

Az üzleti élet szereplőinek elvárásai

Az előny megnevezése	Az előny lehetséges megjelenési formái
Pénzben mérhető előnyök	szakképzett és/vagy olcsó munkaerő, a kereslet nagysága az adott térségben, helyi adók mértéke, tőketényezők árai
Időben mérhető előnyök	hivatali ügyek intézésének rugalmassága partnerek elérésének gyorsasága,
A helyből fakadó előnyök	földrajzi távolság a fontos útvonalaktól és piaci csomópontoktól közlekedési lehetőségek, szállítási lehetőségek, úthálózat minősége, logisztikai adottságok,
Esztétikai előnyök	az alkalmazottak közérzetén keresztül fontos lehet.
Pszichikai előnyök	közbiztonság, magabiztos üzletvezetés a helyismeret és kiszámíthatóság miatt

A kiemelt fejlesztési irányok Mátészalkán az optika és élelmiszeripar meglévő vállalkozásainak megtartása és újak indítása. Az újabb vállalkozások Mátészalkára csábításában a fenti előnyöket kell hangsúlyozni. A vállalkozások csoportosíthatók a vállalkozás tulajdoni működési köre, a térségi kapcsolódása és nemzetgazdasági ágazathoz tartozás szerint. A város ipari hagyományai és a városban jelenleg működő tőke ágazati hovatartozása kijelöli az elsődlegesen fejlesztendő ágazatokat. A fenti célok teljesülése segítheti az itt élőknek, elsősorban a pályakezdő fiatal lakosságnak a megtartását a településen. A lehetséges célcsoportokat a gazdasági célok elérésében a következő táblázat mutatja be:

A potenciális vállalkozói kör földrajzi hovatartozás szerint

Vállalkozások csoportjai	A város által kínált feltételek előnyei a vállalkozás számára	Előny/hátrány a város számára
Helyi vállalkozások KKV-k	Relatív fejlett infrastruktúra, szabad térség a zöldmezős beruházásoknak, szabad irodahelyiségek, szabad munkaerő kapacitás, helyben és a 25 km körzetben, a város támogatja a helyi vállalkozásokat, nyugodt környezet, viszonylag jó életminőség, kulturált környezet.	Kötődik a térséghez, nem vonul ki profitszemponatok miatt. Ismeri a piacot, a helyi fogyasztói igényeket. <i>Gyakran csak önfoglalkoztatás, a helyi munkaerő piaci gondokat nem oldja meg.</i>
	Megközelíthetőség relatíve jó,	Hosszabb távra terveznek.

Régióbeli- megyei vállalkozások	a régióbeli EU-fejlesztési időszak közlekedésfejlesztést tervezett be, ez további közlekedésjavítást szolgál, relatíve fejlett infrastruktúra, közúti és vasúti közlekedés adott, a város ismert az ország távolabbi részein is. Mátészalka kiemelt fejlesztési terület a megyei területfejlesztési középtávú tervekben.	Az élelmiszeripar ágazatban a vállalkozások a vidékfejlesztés kiemelt programjával támogatást élveznek. Van esély további élelmiszeripari ágazatokkal bővíteni a város iparát.
Nemzetközi vállalkozások	Már vannak a városban jól működő külföldi vállalkozások. Relatív fejlett infrastruktúra, közúti és vasúti közlekedés adott. Mátészalka kiemelt fejlesztési terület a megyei területfejlesztési középtávú tervekben.	A foglalkoztatott létszám általában jelentősebb, mint a KKV-k esetében. Az optika és élelmiszeripar szoba jöhető ágazataiban a nemzetközi vállalkozások eredményesek.

5.2 Mátészalka az Optika városa

Az optikának több évtizedes hagyománya van Mátészalkán, nincs a világon még egy olyan település, ahol ennyiféle hasonló profilú világcég egyszerre lenne jelen. A Magyar Optikai Művek 1976-ban Mátészalkán létesített gyárat, ami megalapozta a város gazdasági, ipari fejlődését. A rendszerváltás utáni sikeres privatizáció eredményeként olyan világcégek telepedtek le itt a jól képzett és olcsó munkaerő lehetőségét kihasználva, mint a Zeiss, Buchman, (jelenleg Hoya), Flabeg, Szatmár Optikai Kft, a Specsavers csoport tagja, és a vízóragyártás fellelvára a Diehl csoport tulajdonában lévő MOM Zrt. Mátészalka Ipari parkjának meghatározó vállalkozásai a legnagyobb foglalkoztatók a térségben. Folyamatos technológiai fejlesztés és foglalkoztatás-bővítés jellemzi tevékenységüket.

A város rendelkezik még tartalékokkal az ipari területek vonatkozásában, ugyanis a jelenlegi Ipari Parkban is van még szabad terület, és mellette is található egy 78 hektáros földterület, amely infrastruktúra fejlesztés után alkalmas lehet zöldmezős beruházások céljára. Mindemellert az optikát, mint ágazatot fontos, hogy más innovatív jellegű szolgáltatásokkal is segítsük. Cél lehet az optikai K+F+I meghonosítása - akár önkormányzati infrastruktúra, akár más típusú fejlesztések bevonásával -, az ehhez szükséges magasan kvalifikált munkaerő ide vonzása is.

5.3 Mátészalka, a megújuló, szolgáltató zöld város

A közszolgáltatások minőségi fejlesztése is stratégia szerepet kap Mátészalka középtávú fejlesztésben. Ez a terület elsősorban azért élvez preferenciát, mivel az önkormányzatnak kiemelt feladata közszolgáltatások biztosítása a lakosság számára. A stratégia célcsoportjai a lakosság és azon vállalkozói kör, akiknek alaptervevénye az idetartozó szolgáltatások közé tartozik, vagy azokkal van szoros kapcsolatban. A stratégiai részcélok a következőkben összegezhetők:

Megújuló energia előállítás lehetővé tétele, hagyományos energiafelhasználás csökkentése

- napkollektorok telepítése a meleg víz előállítására - ez már részben megvalósult a közösségi szolgáltatást nyújtó intézményekben.
- megújuló energiahordozók arányának növelése: nap és a szélenergiák hasznosítása, biomassza erőmű általi előállítás.
- olcsóbb, fenntarthatóbb és klímabarát közszolgáltatási rendszer,

A lakossági életminőséget rövid és hosszabb távon javító fejlesztések

- lakossági tudatformálás - a lakosság és a helyi vállalkozások környezettudatos viselkedése: szelektív hulladékgyűjtés, a levegő tisztaságának védelme, zaj és rezgés elleni védelem,
- közszolgáltatások minőségi fejlesztése, egészségügyi, szociális, közművelődési, közösségi szolgáltatások
- időskori szociális ellátás településen belüli megoldása.
- a leszakadó városrészek állapotromlásának megállítása.

A város zöldfelületeinek fenntartása és fejlesztése.

- a városközpont gazdasági és fizikai regenerációja,
- A Kraszna part és Parkerdő több funkciós hasznosítása

A fenti célok szakaszosan és középtávon valósulhatnak meg. Mátészalka városához jól illeszkedik a zöld város imázs megteremtése. A város természeti adottságai sugallják a természeti értékek ilyen hasznosítását, hihető és kivitelezhető célok ezek, a gazdasági racionalitásáról nem is beszélve. A közütemények energiatakarékos működtetése a jövő nemzedéke számára is mintát adnak a saját háztartásuk környezetkímélő és a háztartások jelenlegi gyakorlatánál gazdaságosabb energiarendszer kialakításához.

5.4 Mátészalka, a pihentető termálváros

Egy település az ott élők számára lakóhely, munkahely és pihenőhely egyúttal. Ez utóbbi funkciót, ha képes betölteni a településre látogatók számára a XXI. századi elvárásoknak megfelelően, akkor a település jó eséllyel lesz a sikeres hosszútávon.

A nemzetközi turizmus előrejelzései szerint a jövőben új célcsoport, a seniorok válnak meghatározóvá, a főszezon nyaralás ideje csökken, ezzel párhuzamosan a másod és harmad utazások száma nő; valamint a rövidebb utazások száma is dinamikusan emelkedik majd. További trendek a turizmusban:

- Egyre több turista kíván részt venni a szórakozásból, sportból és kalandokból, akár egyre többet tudni a meglátogatott terület történetéről, természeti és állatvilágáról.
- Egyre több turista törekszik egészségi állapotát megőrizni és javítani, nagy a fejlődés a gyógyüdülők-és fürdők terén.
- Számos turista évente többször, de rövidebb időre megy szabadságra. Ez lehetővé teszi több turisztikai desztináció kialakítását, s desztinációk számára pedig azt, hogy a turisták számára minden évszakban tudjanak szolgáltatásokat és programokat ajánlani.

A Nemzeti Turizmusfejlesztési Koncepció jövőképe szerint 2024-ben Magyarország az egészségturizmus több területén is Európa legnépszerűbb desztinációja lesz. A koncepció kiemelt stratégiai céljaihoz a Mátészalka turizmusfejlesztési elképzelései kiválóan illeszthetők.

A turizmusformákat csoportosíthatjuk motivációk és környezeti tényezők alapján. Mátészalka számára az elsősorban szóba jöhető formák a következők, a teljesség igénye nélkül: üdülturizmus, gyógy-turizmus, sportturizmus, környezetbarát, „szelíd” turizmus, esetleg a gasztró-turizmus. A turizmus piacán a hazai települések már nem tudnak „úttörők” lenni, hiszen a közel azonos adottságokkal rendelkező települések a turisták általi elvárásoknak többé-kevésbé megfelelnek. A turisztikai termékeket nézve, ma a mátészalkai turizmus szinte azonos a gyógyvízre épült szálláshely szolgáltatás kínálatával. Az egészségturizmus fejlesztését egyrészt a mátészalkai adottságok megléte, másrészt a piac igényei teszik lehetővé. Ehhez vannak meg a hagyományai, ezen a piacon a trendek alapján növekedés prognosztizálható. Mátészalka számára ezen a piacon a szoros követő stratégia lehet a célravezető, hiszen a legtöbb, szinte minden gyógy - és termálfürdővel rendelkező város nyújt egy minimális szolgáltatási színvonalat, amit mindenkinek nyújtani kell, ha a versenyben egyáltalán meg akar maradni. Ezt a szintet kell az egyedi kínálattal, kedvezőbb ár/érték arányt ígérve pozicionálni.

5.5 Mátészalka, mint kereskedelmi, gazdasági, agrárgazdasági központ

Mátészalka helyzetéből, méretéből, múltjából adódóan a térség, és így nem csak a szűkebb, azaz a járás, hanem több járást is érintő térségi központi szerepkört is betölt. Ezt is jelzi, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Programban, mint megyei „decentrum” szerepel. Ez a jelentősége mellett azt is jelzi, hogy önkormányzatunknak azon túl, hogy megfelelő befektetés-ösztönzési tevékenységet indít el, szolgáltatni is szükséges a helyi vállalkozások számára. Ezért fontos, hogy olyan együttműködési és információs rendszerek, szolgáltatások, terek kerüljenek kialakításra, amelyek a befektetésösztönzésen túl a térség helyi kisvállalkozásainak pozícióját is javítják. Ilyenek lehetnek:

- a helyi piacfejlesztések (elsősorban mezőgazdasági termékek értékesítése céljából) illetve a lehetséges „árusok” felkészítése illetve a „helyiek” preferálása, elsősorban a célcsoport körében arra vonatkozóan, hogy milyen feltételekkel, hogyan léphetnek piacra, mire figyeljenek az áruértékesítéskor, vállalkozói igazolvány kiváltása, vagy östermelői kiskereskedelem ismerete, udvariasság, kapcsolatépítés a vevővel. Emellett másik fontos tényező a vásárlói tudatosság növelése a térségben, hogy előnyként értékeljék, éljék meg a helyi termékek vásárlását a helyi eladóktól, termelőktől.
- humán erőforrás és beszállítók felkészítése, helyi kisvállalkozások versenyképességének növelése a multi beszállítóival szemben
- megfelelő információs struktúra, hálózat kialakítása hivatalon belül vagy kívül a potenciális befektetői megkeresésekre (adózási feltételek, vállalat alapítási feltételek, potenciális területek bemutatása, tanácsadás, akár tervezési, beruházási szolgáltatások közvetítése, pályázati lehetőségek ismertetése, stb.) valamint a vállalkozások lehetőségeire tekintettel
- kereskedelemfejlesztés a mezőgazdasági termékek körében, piac keresése, együttműködések kialakítása, fejlesztése az agárkamarákkal együttműködve.

IV. SZABOLCS 05. ÖNKORMÁNYZATI TERÜLETFEJLESZTÉSI TÁRSULÁS

Mátészalka szervezésével 2015-ben sor került a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás megalakítására 44 önkormányzat részvételével, amely a mátészalkai, csengeri és a baktalórántházi járást foglalja magában. A társulás segítségével szervezettebben, költséghatékonyan és nagyobb területen tudja az önkormányzat összehangolni a fejlesztéseit, ezáltal nagyobb területre is tud hatást gyakorolni, nagyobb volumenű gazdaságfejlesztési akciókat lesz képes végrehajtani.

A Társulás célja, közös területfejlesztési célok kidolgozása és megvalósítása, ezen belül:

- A térségben a szociális piacgazdaság kiépítésének elősegítése, a fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése, az innováció térbeli terjedésének elősegítése, a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő térbeli szerkezet kialakítása.
- A városok és a községek, illetve a fejlettebb és az elmaradott települések közötti – az életkörülményekben, a gazdasági, a kulturális és az infrastrukturális feltételekben megnyilvánuló – jelentős különbségek mérséklése és a további válságterületek kialakulásának megakadályozása, a társadalmi esélyegyenlőség biztosítása érdekében.
- A térségi és helyi közösségek területfejlesztési kezdeményezéseinek elősegítése, összehangolása az országos célkitűzésekkel.
- Fejlesztési koncepciók, programok és tervek kidolgozása, meghatározása és megvalósítása.
- A településfejlesztés összehangolása.
- A nemzetközi együttműködések keretében az Európai Unió regionális politikájához illeszkedés elősegítése, valamint a regionális együttműködésben rejlő kölcsönös előnyök hasznosítása és a hátrányos helyzetű határmenti térségek összehangolt fejlesztésének elősegítése. Határon átnyúló projektek tervezése és megvalósítása.
- A társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító fejlesztéspolitika kidolgozása, összehangolása és érvényesítése.
- A gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése, a munkanélküliség mérséklése.
- Az innováció feltételeinek javítása a megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központokban, és az innovációk térségi terjedésének elősegítése. Kutatás-fejlesztési (K + F) projektek tervezése és megvalósítása.
- A befektetők számára vonzó vállalkozói környezet kialakítása.
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésében meghatározott helyi közügyekhez, valamint helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó infrastrukturális és humán jellegű projektek tervezése és megvalósítása.
- Közfoglalkoztatási mintaprogramok kidolgozása és megvalósítása.

- Településeken belüli, illetve azokat összekötő nyomvonalas infrastrukturális beruházások tervezése és megvalósítása.
- Közműfejlesztéseket megvalósító infrastrukturális beruházások tervezése és megvalósítása.
- Az esélyegyenlőséget és a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózását elősegítő projektek tervezése és megvalósítása.
- Megújuló és takarékos energiaforrásokon alapuló, intézményi energiakorszerűsítési és közvilágítási projektek tervezése és megvalósítása.
- Környezetvédelmi projektek tervezése és megvalósítása.
- Gazdaságfejlesztési projektek tervezése és megvalósítása.
- A megye mezőgazdasági potenciáljából adódó, élelmiszeripari nyersanyagok termelését, feldolgozását és értékesítését előirányzó projektek tervezése és megvalósítása.
- A projektek, beruházások tervezéséhez és megvalósításához kapcsolódóan európai uniós és hazai finanszírozású pályázatok és egyéb források felkutatása, projektdokumentumok, pályázatok elkészítése, pályázatokon történő részvétel, a nyertes pályázatok teljes körű bonyolítása, megvalósítása.

A társulás munkaszervezeti feladatait (döntések előkészítése, végrehajtás szervezése, gazdálkodási feladatok) a Mátészalkai Polgármesteri Hivatal látja el. A munkaszervezeti feladatok ellátásának részletes szabályairól, valamint a költségek viseléséről külön megállapodás rendelkezik, melyet minden év február 28. napjáig aktualizál a Társulás és Mátészalka Város Önkormányzata.